

Teresa Kosyra-Cieślak

**Plan realizacji
materiału języka polskiego
w II klasie liceum i technikum
(plan wyników dwustopniowy)**

na podstawie programu

PRZESZŁOŚĆ TO DZIŚ

Zakres podstawowy – 5 godzin tygodniowo

Zakres rozszerzony – 6 godzin tygodniowo

Projekt okładki i stron tytułowych

Agata Pińkowska

Korekta

Maria Aleksandrow

© Copyright by Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR
Warszawa 2003

ISBN 83-89315-27-0

Skład i łamanie

Maciej Krawczyński

Druk i oprawa

Drukarnia AKI

tel./faks (0-22) 498 48 00

Wydawnictwo Piotra Marciszuka STENTOR

02-793 Warszawa, ul. Przy Bażantarni 11

tel. (0-22) 544 59 00, faks (0-22) 544 59 03

www.stentor.com.pl

e-mail: stentor@stentor.com.pl

Przedmowa

Plan realizacji materiału języka polskiego w klasie drugiej liceum ogólnokształcącego i szkół równoważnych ma służyć pomocą Nauczycielom, którzy wybrali program *Przeszłość to dziś* wydawnictwa STENTOR i podręczniki *Przeszłość to dziś: część I*, autorstwa Doroty Siwickiej i Aleksandra Nawareckiego, oraz cz. II, autorstwa Ewy Paczoskiej.

Obecny plan różni się od swego poprzednika¹, gdyż takie było życzenie wielu Nauczycieli, którzy w tej sprawie zechcieli się zwrócić do wydawnictwa. Zgodnie ze zgłoszonymi sugestiami ma on postać planu wynikowego, którego walorem – w stosunku do innych postaci planów dydaktycznych – jest szczegółowy opis założonych efektów kształcenia. Użyteczność i funkcjonalność tego ostatniego jest niepodważalna w praktyce szkolnej: pozwala zarówno określić precyzyjniej szczegółowe cele każdej lekcji (czy jednostki tematycznej), jak i wskazać kryteria oceny efektów pracy ucznia.

Jednocześnie należy pamiętać, że jest to tylko propozycja – jedna z wielu możliwych, adresowana do trochę abstrakcyjnego, „średniego” ucznia. Każdy z nauczycieli, który zechce skorzystać z niniejszego planu, zapewne dokona poprawek, przesunięć i uzupełnień, mając w polu widzenia własnych uczniów z ich możliwościami i potrzebami. Być może zajdzie też potrzeba skorygowania liczby godzin i dostosowania jej do siatki godzin przyjętej w danej szkole.

Wyodrębnione tu zostały dwa poziomy wymagań: podstawowy i ponadpodstawowy. Takie warstwowanie wymagań przyjmuje się najczęściej w praktyce polonistycznej i takie preferuje literatura metodyczna. Wyodrębnienie większej liczby poziomów wymagań w opisie umiejętności uczniowskich jest dla przedmiotów human-

¹ Teresa Kosyra-Cieślak, *Planowanie pracy na lekcjach języka polskiego w klasie I liceum i technikum na podstawie programu „Przeszłość to dziś”*, Wydawnictwo STENTOR, Warszawa 2002. Na stronie www.stentor.com.pl można już znaleźć plan wynikowy dla klasy I liceum i technikum tej samej autorki.

istycznych praktycznie niemożliwe, a w każdym razie byłoby nieprzystające do praktyki szkolnej.

Jeśli chodzi o sposób przełożenia tych dwóch poziomów na ocenę szkolną, to najlepiej przyjęć ogólnie, iż całkowite spełnienie **wymagań podstawowych** odpowiada ocenie **dostatecznej** (niecałkowite – dopuszczającej), całkowite spełnienie wymagań **ponadpodstawowych** – ocenie **bardzo dobrej** (niecałkowite – dobrej). Oczywiście, dwupoziomowe wymagania planu wynikowego nie mogą zastąpić przedmiotowego systemu oceniania, który składa się z wielu innych komponentów. Celem planu – zwłaszcza w takiej postaci – jest ułatwienie nauczycielowi rozłożenia materiału przewidzianego na rok szkolny, ze wskazaniem konkretnych efektów, jakie winna przynieść każda jednostka tematyczna.

Plan, który Państwu proponujemy, został zapisany tak, że zawiera jednocześnie treści i wymagania dla klas realizujących program języka polskiego w zakresie podstawowym (przyjęto 5 godzin tygodniowo) i w zakresie rozszerzonym (6 godzin). Treści i wymagania z zakresu rozszerzonego zostały oznaczone gwiazdką.

W ostatniej kolumnie wskazano możliwości powiązania realizowanych treści programowych języka polskiego z treściami ścieżek edukacyjnych – zapisy czynności ucznia przy odpowiednich tematach wskazują je w oczywisty sposób i z łatwością zostaną zidentyfikowane z analogicznymi zapisami w podstawie programowej właściwych ścieżek.

Zgodnie z sugestią Autorów podręczników, w oddzielnej kolumnie zostały wyeksponowane konteksty muzyczne, które warto wskazać i wykorzystać na lekcjach.

Plan realizacji materiału języka polskiego w klasie II LO (plan wynikowy dwustopniowy)

Kształcenie w zakresie podstawowym – 5 godz. tygodniowo (ok. 175 godz.).

Kształcenie w zakresie rozszerzonym – 6 godz. tygodniowo (ok. 210 godz.).

Plan jest rozpisany dla 5 godzin tygodniowo języka polskiego dla zakresu podstawowego i 6 godzin – dla zakresu rozszerzonego (tak jak określa to program *Przeszłość to dziś*). Możliwe jest, oczywiście, zrealizowanie materiału w krótszym czasie (odpowiednio – 4 i 5 godzin tygodniowo), jeśli zmniejszy się liczbę godzin przeznaczonych na niektóre zagadnienia i zrezygnuje z części ćwiczeń (np. z samodzielnych prezentacji uczniowskich).

W ostatniej kolumnie zaznaczono wprowadzenie elementów ścieżek edukacyjnych: MED – edukacja czytelnicza i medialna, EK – edukacja ekologiczna, E – edukacja europejska, F – edukacja filozoficzna, ZDR – edukacja prozdrowotna, REG – edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie (tę ostatnią ścieżkę zaznaczono przy tematach, które umożliwiają wprowadzenie problematyki „małych ojczyzn”, a tym samym treści związanych z własnym regionem ucznia, w planie realizacji materiału, oczywiście, nieskonkretyzowanych).

Także w ostatniej rubryce zasygnalizowano możliwość włączenia kontekstów muzycznych.

Tematyka i problematyka lekcji	Liczba godz.	Teksty literackie, dzieła plastyczne	Wymagania z zakresu kształcenia literacko-kulturowego i kształcenia językowego		Ścieżki edukacyjne Konteksty muzyczne
			Wymagania na poziom podstawowy	Wymagania dodatkowe na poziom ponadpodstawowy	
			Uczeń:	Uczeń:	

ROMANTYZM

Przełom romantyczny	1	malarstwo romantyczne (obrazy C. D. Friedricha, K. F. Schinkla)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia dwa znaczenia terminu „romantyzm” – komentuje wieloznaczność wyrazu „romantyczny”, odwołując się do jego etymologii – na podstawie malarstwa charakteryzuje krajobraz romantyczny 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia filozoficzne podłoże romantyzmu, przedstawia przyczyny kryzysu światopoglądu oświecenia – wskazuje źródła romantycznego zainteresowania średniowieczem i mitami Północy 	F MED R. Wagner, <i>Cwał walkirii</i> z dramatu muzycznego <i>Walkiria</i>
---------------------	---	---	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejszych twórców, którzy stworzyli modę na średniowiecze i ich dzieła - podaje podstawowe informacje o literaturze „burzy i naporu”, używa terminu „preromantyzm” - odnosi nazwy: gotycyzm, osjanizm, walterskotyzm do zjawisk kulturowych i literackich - znajduje potrzebne informacje w podręczniku, słownikach, encyklopediach i innych kompendiach drukowanych, a także w internecie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego romantyzm zainteresował się mitami jako źródłem archetypów i toposów - uzasadnia, że współczesne pojęcie mitu tkwi korzeniami w romantyzmie 	
Pochwała twórczej aktywności	3	<p>J. W. Goethe, <i>Faust</i> (fragm.)</p> <p>M. Eliade, <i>Duch, który przeczy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje podstawowe informacje o Goethem - na podstawie podręcznika streszcza historię Fausta - interpretuje fragment <i>Fausta</i> ukazujący bohatera w chwili zwątpienia - wyjaśnia przesłanie dzieła: pochwałę twórczej aktywności i pracy na rzecz społeczeństwa, krzewienie postępu - na podstawie fragmentu wskazuje cechy stylu romantycznego - czyta ze zrozumieniem fragment eseju 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest mit człowieka faustycznego i wskazuje przykłady jego funkcjonowania we współczesnej kulturze - zabiera głos w dyskusji na temat współczesnej kultury i jej mitów - wykorzystuje tezy badacza (Eliadego) do interpretacji utworu Goethego 	<p>MED</p> <p>C. M. von Weber, <i>Chór strzelców z opery Wolny strzelec</i></p>

		<p>F. Schiller, <i>Do Radości</i></p> <p>E. Delacroix, <i>Wolność prowadząca lud na barykady</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje główne idee zawarte w odzie <i>Do Radości</i> - określa funkcje apostrof i innych środków retorycznych - dostrzega cechy wersyfikacji i inne wykładniki regularności budowy - charakteryzuje muzykę Beethovena i jej związek z charakterem wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiada się na temat związków między literaturą, muzyką i malarstwem - na wybranych przykładach pokazuje, jak dzieła różnych sztuk przedstawiają te same idee 	<p>MED E L. van Beethoven, <i>IX Symfonia d-moll op. 125</i> (finał z kantatą do tekstu ody <i>Do Radości</i> F. Schillera - fragm.)</p>
		<p>W. Szyborska, <i>Prospekt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wiersz, wykorzystując wiadomości o języku reklamy - formułuje przesłanie utworu i odnosi się do niego - uczestniczy w klasowej dyskusji na temat problemu ukazanego w wierszu (na temat zagrożeń, przed którymi stoi współczesna młodzież) 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz współczesny, dostrzegając funkcje środków artystycznych - interpretuje utwór w kontekście mitu faustycznego - wykorzystuje wiadomości o poezji Szyborskiej 	<p>ZDR</p>
Bunt młodych	4	<p>A. Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje <i>Ode...</i> jako manifest młodych - odnajduje w utworze hasła i idee filomackie - odczytuje (recytuje) utwór z właściwą dykcją i intonacją - wskazuje w utworze środki artystyczne i określa ich funkcje - dostrzega, iż budowa oparta jest na antynomii młodości i starości - wskazuje cechy romantyczne i klasyczne - wie, jaki wpływ na twórczość Mickiewicza miał jego udział w towarzystwach filomatów i filaretów 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje filozoficzne konteksty <i>Ody...</i> - interpretuje motyw lotu i skrzydeł, wskazując ich tradycje kulturowe - porównuje <i>ode</i> Mickiewicza z <i>odą</i> Schillera pod względem problematyki i poetyki - w interpretacji wykorzystuje wiadomości o konwencji gatunku - pisze rozprawkę lub esej na temat różnych przedstawień młodości w kulturze (także współczesnej) 	<p>F</p>

		<p>A. Mickiewicz, <i>Romantyczność</i></p> <p>M. Mochnacki, <i>O literaturze polskiej w wieku XIX</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego utwór ma charakter programowy - dostrzega w utworze cechy manifestu - wskazuje w balladzie idee i postawy romantyczne (np. ludowość, irracjonalizm, spirytualizm, indywidualizm, bunt przeciw konwencjom) - interpretuje polemikę poety ze starcem jako starcie się dwóch odmiennych światopoglądów - *w dłuższym komentarzu do ballady wykorzystuje wiadomości historyczne i biograficzne - w tekście ballady wskazuje środki językowe i klasyfikuje je (leksykalne, słotwórcze, fleksyjne, składniowe) - rozróżnia archaizmy i wyrazy przestarzałe 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje utwór w kontekście polemiki romantyków z klasykami - określa stanowiska innych – poza Mickiewiczem – uczestników tej polemiki - charakteryzuje i komentuje język i styl ballady Romantyczność jako formę romantycznego sprzeciwu wobec klasycystycznych konwencji - wyjaśnia, w jaki sposób romantycy postrzegali szaleństwo - *wykorzystuje konteksty filozoficzne, objaśniając romantyczne widzenie świata 	<p>MED F. Chopin, <i>Nokturn Fis-</i> <i>-dur</i> op. 15 nr 2</p>
		<p>J. Słowacki, <i>Kordian</i> (fragm.)</p> <p>J. M. Rymkiewicz, <i>Dlaczego romantycy umierali młodo?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje fragment ukazujący wewnętrzne rozterki Kordiana - wyjaśnia, w jaki sposób poeta oddał psychologiczną prawdę o młodości - w postaci Kordiana wskazuje niektóre cechy bohatera romantycznego - czyta ze zrozumieniem esej Rymkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> - w sposób pogłębiony wyjaśnia romantyczną kategorię „trudnej młodości” - wie, czym była romantyczna „choroba wieku” i odnosi ją do biografii romantycznych - interpretuje postać Kordiana w kontekście dylematów Hamleta (hamletyzowanie) 	

				<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje poetyckie wykładniki artystycznego stylu J. Słowackiego - na podstawie różnych tekstów charakteryzuje romantyczny styl życia 	
		<p>Życie i twórczość A. Mickiewicza i J. Słowackiego (materiał z podręcznika *uzupełniony samodzielnie znalezionymi wiadomościami)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze fakty z życia i twórczości Mickiewicza i Słowackiego, wskazując związki między literaturą a rzeczywistością pozaliteracką - wymienia najważniejsze elementy biografii romantycznej - wiadomości z podręcznika uzupełnia samodzielnie znalezionymi informacjami (np. w internecie) - wybiera, przetwarza i syntetyzuje informacje - wyjaśnia, w jakich okolicznościach posługujemy się stylem potocznym i jakie są jego główne cechy - w wypowiedziach własnych i kolegów wskazuje elementy stylu potocznego - ocenia, kiedy użycie stylu potocznego wykracza poza granice stosowności (podaje przykłady) 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie wygłasza referat na temat życia i twórczości wybranego poety, ilustrując go zdjęciami, cytataми itp. - wyjaśnia wyrażenie „biografia romantyczna”, odnosząc je do różnych przykładów postaci historycznych i literackich - pisze esej na temat postawy buntu, wykorzystując utwory z różnych epok - samodzielnie znajduje bibliografię na temat życia i twórczości jednego z poetów (sporządza krótki wykaz literatury przedmiotu) - wyjaśnia, dlaczego romantycy włączali do swoich utworów elementy stylu potocznego 	
Romantyczny świat duchów i wyzwolonej wyobraźni. Tajemnica istnienia	4+*1	<p>J. W. Goethe, <i>Król olch</i></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Lilie</i> (i inne ballady poznane w gimnazjum)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje ballady, wskazując w nich elementy typowe dla romantycznego widzenia świata - wskazuje cechy ballady romantycznej (synkretyzm rodzajowy, ludowość, śpiewność, nastrojowość, tajemniczość, „cudowność”) - charakteryzuje romantyczne widzenie natury (i jej funkcje w balladzie) 	<ul style="list-style-type: none"> - określa filozoficzne podstawy romantycznego widzenia natury - wyjaśnia źródła romantycznego odrzucenia rozumu i poszukiwania innych sposobów poznania świata - w swych wypowiedziach poprawnie używa terminów: mistycyzm, spirytualizm, metafizyka, irracjonalizm - analizuje konstrukcję narratora w balladach romantycznych 	F MED REG F. Schubert, <i>Król olch</i>

	<p>romantyczne malarstwo pejzażowe (np. C. D. Friedrich) oraz zawierające motywy niesamowitości i grozy (np. H. Füssli, H. Vernet, F. Goya)</p> <p>II cz. <i>Dziadów</i> (utwór poznany w gimnazjum)</p> <p>baśnie braci Grimm baśnie H. Ch. Andersena</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie ballad wskazuje nowe, pozarozumowe sposoby poznania świata - wyjaśnia, na czym polega ludowość ballad (folklorizm) i jaki obraz ludu stworzyli romantycy - przedstawia romantyczny świat duchów i jego funkcję w balladach - *trafnie interpretuje obrazy zawierające motywy tajemnicze i irracjonalne, np. <i>Dwaj mężczyźni obserwujący księżyc</i> Friedricha, <i>Koszmar</i> Füssliego - *wyjaśnia, jaką rolę odegrały Mickiewiczowskie <i>Ballady i romanse</i> w kształtowaniu się polskiego romantyzmu - wskazuje utwory wczesnego romantyzmu, w których znalazła wyraz prawda, iż „nie masz zbrodni bez kary” - podaje przykłady romantycznego zainteresowania baśniami, legendami i podaniami ludowymi (także kulturą ludową) oraz mitami 	<ul style="list-style-type: none"> - *wskazuje różne przejawy subiektywizmu w literaturze i malarstwie; wskazuje różnicę tworzywa i podobieństwo idei - analizuje język i styl ballad romantycznych - *wskazuje stylistyczne i wersyfikacyjne wykładniki emocjonalności wiersza - *syntetyzuje wiadomości na temat źródeł i zasad etyki obecnej w utworach wczesnego romantyzmu - wskazuje związek romantycznych ballad z mitologią Północy, a także z wyobraźnią mityczną i baśniową 	
	<p>wybrany film grozy (np. <i>Dracula</i>, reż. F. F. Coppola lub <i>Nosferatu wampir</i>, reż. W. Herzog)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy filmu grozy (horroru) i wskazuje je w znanych dziełach - wymienia najbardziej znane horrory (należące do klasyki filmu) - wskazuje różnice między horrorem a thrillerem 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego wyobraźnię romantyków klasycy uważali za chorobliwą - pisze recenzję wybranego horroru, uwzględniając właściwości gatunku 	

		<p>M. Janion, <i>Wyzwolenie wyobraźni</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wybrane środki filmowe (na podstawie konkretnego obrazu filmowego) - dostrzega romantyczne źródła nurtu grozy we współczesnej kulturze (w literaturze i filmie) 		
		<p>Cz. Miłosz, <i>Dolina Issy</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje świat ballad romantycznych i świat <i>Doliny Issy</i>; wskazuje podobieństwa i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> - w Miłoszowym opisie doliny Issy odnajduje elementy „romantycznego widzenia krajobrazu Północy” pani de Staël 	
		<p>M. Białoszewski, <i>W nocy po omacku</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zabiera głos na temat wartości „małej ojczyzny” i zakorzenienia w niej człowieka - porównuje sposoby ukazania duchów w balladach Mickiewicza i wierszach poety współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje poetyckie neologizmy Białoszewskiego i określa ich funkcje - wyciąga wnioski na temat współczesnych nawiązań do romantycznego spirytualizmu i motywów grozy 	
<p>Ogień i lzy Wertera. Między sentymentalizmem a romantyzmem</p>	2-3	<p>W. Goethe, <i>Cierpienia młodego Wertera</i> (utwór czytany w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Wertera, odwołując się do treści utworu - opisuje jego uczucia i przeżycia wewnętrzne - analizuje źródła cierpienia bohatera - określa przyczyny jego osamotnienia - wskazuje cechy sentymentalne i romantyczne bohatera i powieści - określa źródło tragizmu bohatera - analizuje obrazy przyrody, odnosząc je do stanów psychicznych bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje związki formy powieści i sposobu prowadzenia narracji z jej przesłaniem - interpretuje powieść w kontekście filozoficznym (*odwołuje się do romantycznych koncepcji bytu i natury) - opracowuje portrety psychologiczne bohaterów - porównuje systemy wartości Wertera i Alberta - próbuje wyjaśnić przyczyny popularności powieści 	F

			<ul style="list-style-type: none"> - analizuje relacje bohatera z naturą i innymi ludźmi - na podstawie powieści wyjaśnia terminy: powieść epistolarna, werteryzm, kochanek sentymentalny, kochanek romantyczny - charakteryzuje wzorzec miłości przedstawionej w utworze - porównuje świat wewnętrzny Wertera i współczesnego młodego człowieka 		
Miłość romantyczna	4-5 +*1	A. Mickiewicz, IV część <i>Dziadów</i> (utwór czytany w całości, fragment z podręcznika – do interpretacji)	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Mickiewiczowskiego Gustawa jako modelu kochanka - określa cechy miłości romantycznej - w dyskusji Pustelnika i Księdza wskazuje racje wynikające z dwóch różnych światopoglądów - dostrzega w utworze obecność prądów i postaw ważnych dla romantyzmu (mistycyzm, spirytualizm, irracjonalizm, wiara w obecność świata nadprzyrodzonego i przechodzenia ze świata żywych do świata umarłych itp.) - interpretuje fragment zamieszczony w podręczniku - wskazuje stylistyczne i językowe wykładniki zmieniających się uczuć Gustawa - wyjaśnia, czym są intencje komunikacyjne wypowiedzi, nazywa je i odnosi do konkretnych tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje kreację Gustawa (nieszczęśliwego kochanka), wskazując w niej cechy romantyczne i sentymentalne - odnosi pojęcie werteryzmu do postaci Gustawa - samodzielnie analizuje język i styl monologów Gustawa - interpretuje IV cz. <i>Dziadów</i> jako utwór o dążeniu do poznania natury rzeczy (dostrzega płaszczyznę epistemologiczną dzieła) 	F MED W. Warska, <i>W Weronie</i> , Cz. Niemen, <i>Dobranoc</i> (nagrania zespołu Niemen, Kurylewicz, Warska z płyty <i>Muzyka teatralna i telewizyjna</i>)

	<p>M. Białoszewski, <i>O tym Mickiewiczu jak go mówię</i> M. Piwińska, <i>Bunt zakochanych</i></p> <p>A. Fredro, <i>Śluby panieńskie</i> (utwór znany z gimnazjum)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem teksty Białoszewskiego i Piwińskiej - wyjaśnia, czym była romantyczna teoria magnetyzmu i w jaki sposób nawiązał do niej Fredro - w dramatach Fredry wskazuje cechy parodii i karykatury 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje informacje zawarte w tych tekstach do pogłębionego odczytania IV cz. <i>Dziadów</i> - wyjaśnia, jakie miejsce zajmowała miłość w romantycznej filozofii życia - przeprowadza porównanie między kreacją Gustawa a kreacjami bohaterów Fredrowskich - określa, na czym polega odrębność sylwetki twórczej Fredry na tle literatury romantyzmu 	
	<p>Z. Krasieński, <i>Listy do Delfiny Potockiej</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje tekst, odnajdując w nim cechy typowe dla epistolografii romantycznej - wykorzystuje kontekst biograficzny do pełnego odczytania listu - wskazuje nieszczęśliwą miłość jako ważny składnik biografii romantycznej - wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki emocjonalności 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje autora (nadawcę) listu, nawiązując do kreacji znanych z <i>Nowej Heloizy</i> Rousseau i <i>Cierpień młodego Wertera</i> (powieści epistolograficznych) - porównuje język listów romantycznych z językiem współczesnych e-maili (lub SMS-ów) 	
	<p>C. Norwid, <i>W Weronie</i></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Dobranoc</i></p> <p>E. Stachura, <i>Zobaczysz</i></p> <p>H. Poświatowska, *** <i>[Jestem Julią...]</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela analizuje utwory należące do romantycznej liryki miłosnej oraz będące ich współczesnymi nawiązaniem • wskazuje dominantę kompozycyjną każdego z wierszy • określa rodzaj liryki, sytuację liryczną, kreację podmiotu lirycznego, nadawcy itp. • formułuje hipotezę interpretacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie przeprowadza analizę i interpretuje wskazane utwory liryczne - swoje wnioski ujmuje w formę eseju lub rozprawki - wykorzystuje do interpretacji kontekst macierzysty wiersza (w tym - kontekst biograficzny) - *dokonuje analizy porównawczej utworu romantycznego i współczesnego (np. utworu Norwida i Poświatowskiej) 	

			<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunek literacki i jego związek z charakterem utworu • określa funkcję środków artystycznych <p>– *porównuje utwory romantyczne ze współczesnymi</p>		
Romantyczne widzenie natury. Topos podróży	4 +*1	<p>A. Malczewski, <i>Maria</i> (fragm.)</p> <p>A. Mickiewicz, <i>Sonet y krymskie</i> (wybór wg podręcznika)</p> <p>A. Mickiewicz, [***<i>Nad wodą wielką i czystą...</i>]</p> <p>J. Słowacki, <i>Rozłączenie</i></p> <p>malarstwo: L. A. Richter, <i>Małe jezioro</i> C. D. Friedrich, <i>Wędrowiec ponad chmurami, Skały kredowe na Rugii</i> W. Wańkowicz, <i>Mickiewicz na Judahu skałe</i> rysunki Słowackiego</p>	<p>– charakteryzuje romantyczne widzenie stepu (na podstawie fragmentu zamieszczonego w podręczniku)</p> <p>– wskazuje sensory symboliczne obrazu stepu</p> <p>– wymienia najważniejsze krajobrazy fascynujące romantyków: Orient (np. Krym), góry (np. Alpy wraz z jeziorem Lemman, góry na Krymie), morze ukazane jako żywioł</p> <p>– opisuje romantyczne krajobrazy na podstawie tekstów, podając ich cechy charakterystyczne</p> <p>– wskazuje symboliczne sensory i wartości związane z ulubionymi krajobrazami romantycznymi (egzotyzm, magia, źródło wiedzy, wzniosłość, wolność, obecność Boga, przeznaczenie, przechodzenie na „drugą stronę” itp.), a także z motywami takimi jak: burza, wiatr, zachód słońca, gwiazdy itp.</p> <p>– charakteryzuje podmiot liryczny <i>Sonetów krymskich</i> – podróżnika, pielgrzyma, tułacza, ale także filozofa i artystę</p>	<p>– omawia filozoficzne podstawy romantycznego widzenia natury (np. filozofia Schellinga)</p> <p>– w krajobrazach romantycznych dostrzega filozoficzną jedność ducha i materii, a także relacje jednostki i świata</p> <p>– na podstawie analizowanych utworów ukazuje relacje między artystą a naturą</p> <p>– dostrzega różnice między przedstawieniem natury w <i>Sonetach krymskich</i> i lirykach lozańskich</p> <p>– *samodzielnie analizuje i interpretuje wybrany utwór</p> <p>– *w sposób pogłębiony odczytuje sensory symboliczne i metaforyczne wiersza</p> <p>– wykorzystuje różnorodne konteksty (biograficzne, filozoficzne, malarskie itp.)</p> <p>– porównuje na konkretnych przykładach, w jaki sposób te same idee zostały ukazane w różnych twórcach (np. w literaturze i malarstwie)</p>	F MED

		<p>J. N. Głowacki, <i>Widok wyjścia z Doliny Kościeliskiej</i> T. Géricault, <i>Tratwa „Meduzy”</i></p> <p>W. Turner, <i>Statek niewolników, Parowiec w burzy śnieżnej, Szybkość, para i deszcz</i> I. Ajwazowski <i>Dwumasztowiec „Merkury”</i> itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - w kreacji podmiotu lirycznego <i>Sonetów...</i> wskazuje cechy bohatera romantycznego - przy pomocy nauczyciela analizuje wybrane sonety, uwzględniając ich cechy gatunkowe - wskazuje charakterystyczne środki artystyczne występujące w <i>Sonetach...</i> i określa ich funkcje - komentuje funkcje orientalizmów - *analizuje zamieszczoną w podręczniku przykładową interpretację sonetu <i>Droga nad przepaścią w Czufut-Kale</i> - *pisze pracę na temat romantycznego motywu podróży zawierającą samodzielne wnioski interpretacyjne - interpretuje wiersz <i>Rozłączenie</i>, uwzględniając formę podawczą, kreację podmiotu i adresatki, a także obrazy poetyckie - interpretuje liryk <i>Nad wodą wielką i czystą...</i> - określa metaforyczność obrazów poetyckich w tym wierszu, symbolikę wody, odbicia, gromu - wskazuje symboliczne sensory, jakie miał dla romantyków motyw podróży (np. topos życia jako wędrówki) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, iż podróż jest nieodłącznym elementem biografii romantycznej - rysuje mapy podróży Mickiewicza, Słowackiego, Norwida i innych postaci romantycznych - przygotowuje prezentację na temat podróży romantycznych, wykorzystuje różne źródła informacji, w tym internet - na przykładach wyjaśnia, czym jest estetyka wypowiedzi - *indywidualnie lub zespołowo (metodą projektu edukacyjnego) przygotowuje gazetkę szkolną (jednodniówkę) tematycznie związaną z motywami podróży (współczesnych lub literackich) - pisze artykuł (reportaż, komentarz, notatkę prasową) - zamieszcza zdjęcia z ilustracjami - nadaje trafne tytuły, śródtytuły, dopisuje zapowiedź itp. - adiujuje tekst, wykorzystuje program komputerowy (edytor) umożliwiający łamanie strony itp. 	
--	--	---	--	---	--

		<p>S. Skwarczyńska, <i>Jak poeci romantyczni widzieli kolory?</i> G. Bachelard, <i>Marzenie i kosmos</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie utworów literackich i dzieł malarskich przytacza różne ujęcia motywu podróży i związane z nim obrazy (np. pielgrzym, tułacz, żeglarz, kozak pędzący na koniu po stepie, podróżnik wspinający się na szczyty gór) - interpretuje dzieła malarskie, uwzględniając specyfikę tworzywa i konteksty epoki - czyta ze zrozumieniem eseje naukowe 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje informacje i opinie zawarte w literaturze naukowej (literaturze przedmiotu) do analizy i interpretacji wierszy 	
Motyw otchłani w poezji współczesnej	1	Z. Herbert, <i>Przepaść pana Cogito</i>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje wiersz, biorąc pod uwagę symbolikę przestrzeni - dostrzega moralistyczny charakter poezji Herberta - samodzielnie formułuje tezę interpretacyjną wiersza i odczytuje jego przesłanie 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje w interpretacji wiersza kontekst filozoficzny (Pascal, Kartezjusz) i literacki - odczytuje przesłanie wiersza - poddaje refleksji stwierdzenie, iż „każdy ma swoją otchłań” 	F
Narodziny indywidualizmu	4-5	G. Byron, <i>Giaur</i> (dłuższe fragmenty lub utwór czytany w całości)	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje Giaura jako bohatera romantycznego - wskazuje charakterystyczne cechy powieści poetyckiej (synkretyzm rodzajowy, fragmentaryczność, nastrojowość) - interpretuje fragment zamieszczony w podręczniku jako przesłanie bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia wyrażenie „postać bajroniczna” - w pogłębiony sposób charakteryzuje postać bohatera - do interpretacji utworu wykorzystuje wiadomości biograficzne na temat Byrona 	F

	<p>J. Słowacki, <i>Beniowski</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - określa temat zamieszczonego w podręczniku fragmentu - określa, kim jest osoba mówiąca w utworze - rozpoznaje obecność ironii - wyjaśnia, na czym polega ironia romantyczna - wskazuje charakterystyczne cechy poematu dygresyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - w tekście <i>Beniowskiego</i> wskazuje środki służące ironii romantycznej - wskazuje związki poematu dygresyjnego z eposem - wyjaśnia, na czym polega romantyczny charakter utworu 	
	<p>J. Słowacki, <i>List do matki</i> (fragm.)</p> <p>R. Przybylski, <i>Ubranie jako tekst portret (i autoportret)</i> romantyczny</p> <p>W. Gombrowicz, <i>Dziennik</i> (fragm.) *S. Mrozek, <i>Z cyklu „Ja”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje fragment listu jako przykład epistolografii romantycznej - wymienia charakterystyczne elementy mody romantycznej, wiążąc ją ze zjawiskiem dandyzmu - podaje przykłady postaci, które nadawały ton epoce (Byron, Chopin, Sand, Liszt, Baudelaire) - wyjaśnia, czym jest indywidualny styl autora lub utworu, odnosząc te pojęcia do konkretnych przykładów - pisze pracę na temat sposobów podkreślania własnej indywidualności - pisze sprawozdanie z koncertu, pokazu mody - *na wybranym przykładzie charakteryzuje portret romantyczny - *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat wartości indywidualizmu we współczesnym świecie: „Podkreślać swą indywidualność – czy utożsamiać się z tłumem?” 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Słowackiego nazywa się bajronistą - wyjaśnia, odwołując się do tekstu Przybylskiego i podając przykłady, co to znaczy, że ubranie jest tekstem - odnosi wyrażenie „indywidualny styl” do różnych postaci i różnych dziedzin (muzyki, literatury, mody, bycia) - potrafi powiedzieć, na czym polega indywidualny styl autorów romantycznych, np. Słowackiego, Fredry (*Norwida) - pisze pracę w dowolnej formie na temat: „Samotność i indywidualność” - pisze recenzję z koncertu kompozytora romantycznego – w dowolnej konwencji - *interpretuje portret romantyczny, uwzględniając kontekst romantycznego indywidualizmu - wskazuje funkcje groteski w literaturze i sztuce współczesnej 	

		C. Norwid, <i>Marionetki</i>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje wiersz, nawiązując do toposu świata jako teatru - wyjaśnia, dlaczego świat nudzi poetę - wskazuje charakterystyczne cechy stylu Norwida - wyjaśnia, dlaczego Norwid był poetą zapomnianym 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje samodzielnej interpretacji wiersza - wykorzystuje uwagi Przybylskiego na temat ubrania jako tekstu - porównuje biografię Norwida z życiem Mickiewicza i Słowackiego, wyciąga wnioski 	
Wiara i nadzieja, czyli człowiek wobec Boga w literaturze i sztuce romantycznej	2	<p>A. Mickiewicz, <i>Rozmowa wieczorna</i> (fragm.)</p> <p>J. Słowacki, <i>Hymn, ***[Kiedy pierwsze kury Panu śpiewają...]</i></p> <p>C. Norwid, <i>Pielgrzym</i></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Zdania i uwagi</i></p> <p>W. Blake, <i>Bóg stwarzający Wszechświat, Drabina Jakubowa</i> itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje utwory poetyckie i dzieła malarskie zawierające treści religijne i mistyczne - w czytanych dziełach odnajduje obraz duchowego życia jednostki - wskazuje i interpretuje motywy biblijne w literaturze i malarstwie - w wierszach wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki lirycznej „rozmowy z Bogiem” - określa cechy gatunkowe czytanych utworów (np. hymn, elegia, aforyzm) - w <i>Hymnie</i> Słowackiego wyodrębnia obrazy i określa ich metaforyczne znaczenie - wskazuje poetyckie sposoby budowania nastroju - interpretuje symbolikę motywu wędrowca w wierszach Słowackiego i Norwida 	<ul style="list-style-type: none"> - określa, na czym polega mistyczny charakter obrazów Blake’a - charakteryzuje wizję Boga i człowieka w filozofii Kierkegaarda - określa źródła romantycznego poszukiwania sfery <i>sacrum</i> - wyjaśnia, dlaczego w różnych kręgach pojawiają się koncepcje mesjanistyczne i mistyczne dotyczące narodu lub całej ludzkości - wyjaśnia rolę intonacji w lirykach romantycznych - wyjaśnia, czym jest indywidualizm językowy - podaje przykłady indywidualizmów językowych różnych autorów (powtórzenie) - ocenia wartość stylistyczną i znaczeniową indywidualizmów językowych poetów romantycznych 	F

		P. O. Runge, <i>Poranek</i> C. D. Friedrich, <i>Krzyż w górach</i>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszach jako kreację bohatera romantycznego – wskazuje indywidualizmy językowe Słowackiego i Norwida w czytanych wierszach, komentuje je – analizuje przykładową interpretację wiersza J. Słowackiego (w podręczniku) – wskazuje indywidualne cechy stylu: Mickiewicza, Słowackiego, Norwida (na przykładzie omawianych utworów) – poprawnie używa w swoich wypowiedziach wyrazów: mistycyzm, mistyczny, mistyk, mistyka 		
Praca klasowa na temat poznanych utworów romantycznych	2+1	wpracowanie poprawa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest estetyka wypowiedzi – dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych – dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je – określa podstawowe typy błędów językowych 	– analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich	
Słowo i czyn – czyli o polskim wybijaniu się na niepodległość. Romantyczna wizja historii	7+*4	A. Mickiewicz, <i>Konrad Wallenrod</i> (fragmenty lub* utwór czytany w całości)	<ul style="list-style-type: none"> – *zna dylemat Konrada Wallenroda – wyjaśnia, na czym polega historyzm maski obecny w <i>Konradzie Wallenrodzie</i> – trafnie używa terminu „wallenrodyzm”, odnosząc go do różnych sytuacji literackich i historycznych – formułuje własne sądy na temat sytuacji dopuszczających użycie podstępów i zdrady – określa rolę Halbana w wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> – *wyjaśnia tragizm Konrada Wallenroda – zabiera głos w dyskusji na temat moralnych aspektów wallenrodyzmu – komentuje postawę Konrada Wallenroda, odwołując się do kontekstu literackiego, historycznego i filozoficznego 	MED F K. Kurpiński, <i>Warszawianka</i> F. Liszt, <i>Salve Polonia</i> , interludium z oratorium <i>Św. Stanisław</i> (fragm.)

		<p>J. Słowacki, <i>Kordian</i> (fragm. <i>Spisek koronacyjny</i> i inne, spoza podręcznika)</p> <p>lub *utwór czytany w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje fragment zamieszczony w podręczniku, wskazując w nim dialog racji - wyjaśnia, czego dotyczy spór w podziemiach katedry - wskazuje argumenty przedstawione przez każdą z uczestniczących w sporze stron - ocenia moralne racje Kordiana i Prezesa - określa, jakie oskarżenia padają pod adresem Polaków i ustosunkowuje się do nich - wyjaśnia, dlaczego <i>Kordiana</i> możemy uważać za dramat psychologiczny - w postaci Kordiana odnajduje cechy bohatera romantycznego - wyjaśnia przyczyny klęski Kordiana - zabiera głos w dyskusji, czy Kordian jest bohaterem przegrany, i uzasadnia swoje zdanie - *określa, jaki obraz narodu polskiego rysuje się w <i>Kordianie</i> - *wyjaśnia, jak Słowacki interpretuje klęskę powstania listopadowego - *wskazuje obecne w dramacie siły, które mają wpływ na rozwój historii - wyjaśnia, jakie było romantyczne rozumienie tragizmu 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje fragment, wykorzystując kontekst historyczny, literacki i filozoficzny - porównuje postawy Kordiana i Konrada Wallenroda - wskazuje aksjologiczną płaszczyznę utworu i dialog wartości - *charakteryzuje Kordiana, wykorzystując różne konteksty (np. porównując go z postacią Hamleta) - wyjaśnia, na czym polegał tragizm Kordiana - *wyjaśnia, na czym polega ukazany w <i>Kordianie</i> „dramat czynu” - *na podstawie dramatu określa, jaka była romantyczna koncepcja historii - *wyjaśnia założenia Heglowskiej filozofii dziejów 	<p>F. Chopin, <i>Polonez</i> <i>As-dur</i> op. 53 zwany <i>Heroicznym</i></p>
--	--	--	---	--	---

	<p>A. Mickiewicz, <i>Reduta Orzona</i></p> <p>P. Michałowski, <i>Bitwa pod Somosierrą</i></p> <p>A. Mickiewicz, <i>O ludziach rozsądnych i ludziach szalonych</i></p> <p>R. W. Emerson, <i>Historia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie utworów literackich i dzieł malarskich charakteryzuje bitwę jako ulubiony obraz romantyczny - wskazuje w literaturze i malarstwie przykłady apoteozy „pięknej śmierci” za ojczyznę - wyjaśnia, dlaczego śmierć na polu bitwy była ważnym tematem utworów romantycznych - wyjaśnia przyczyny romantycznej popularności idei walki narodowyzwoleńczej oraz hasła „za waszą i naszą wolność” (postawa buntu) - wyjaśnia, na czym polegał romantyczny kult wolności - wymienia romantycznych bohaterów narodowych - wyjaśnia, jak romantycy pojmowali naród - rozpoznaje w czytanych utworach cechy stylu patetycznego - w swoich wypowiedziach używa terminów: patos, styl patetyczny - wskazuje tematy, które w romantyzmie przedstawiano stylem patetycznym 	<ul style="list-style-type: none"> - ukazuje źródła romantycznej fascynacji bitwą, bohaterstwem, postaciami wybitnych wodzów - wskazuje literackie sposoby heroizacji bohaterów oraz określa jej funkcję - wyjaśnia, jak romantycy oceniali „rozsądek” i „szaleństwo” - na podstawie poznanych utworów wyjaśnia, czym jest etos romantyczny - uczestniczy w dyskusji na temat współczesnej recepcji etosu romantycznego - wskazuje filozoficzne i historyczne źródła takiego ich pojmowania - na podstawie poznanych utworów i innych tekstów kultury wskazuje, jak kształtowała się romantyczna idea narodu - tworzy teksty utrzymane w stylu patetycznym - *wyjaśnia greckie znaczenie słowa „patos” - przeredagowuje teksty, zmieniając ich styl 	
	<p>C. Norwid, <i>Bema pamięci żałobny – rapsod</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela analizuje i interpretuje wiersz Norwida - określa funkcje odrealnienia pogrzebu bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje i interpretuje wiersz Norwida - próbuje samodzielnie interpretować zakończenie utworu, przedstawia różne propozycje 	

			<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje metaforyczny charakter konduktu pogrzebowego - wyjaśnia, jak poeta rozumie rolę wybitnej jednostki w historii - dostrzega obecność heksametru, porównuje utwór Norwida z <i>Pieśnią Wajdeloty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje charakterystyczne cechy stylu Norwidowskiego - określa funkcje środków artystycznych - opisuje warstwę brzmieniową wiersza - wyjaśnia, jak Norwid rozumie naród i czym różni się jego koncepcja od koncepcji innych wielkich poetów romantycznych - wskazuje źródła osamotnienia ideowego poety 	
		<p>J. M. Rymkiewicz, <i>Wiersz dla plemienia Jaćwingów...</i></p> <p>K. Karasek, <i>Prywatna historia ludzkości</i></p> <p>S. J. Lec, fraszki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - *interpretuje wiersze współczesne, uwzględniając sposób ukazania w nich problemów narodu, trwania narodowego, tradycji itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - *wyjaśnia sformułowanie: romantyczne mity narodowe - podaje przykłady polskich mitów romantycznych (odwołując się do różnych tekstów kultury) - *w sposób pogłębiony komentuje odwołania do idei romantycznych w poezji współczesnej 	
Dramat romantyczny	9+*5	A. Mickiewicz, III część <i>Dziadów</i> (utwór czytany w całości)	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje budowę <i>Dziadów</i> - określa tematykę poszczególnych części i wskazuje ich związek - wskazuje w III części <i>Dziadów</i> cechy dramatu romantycznego (synkretyzm, fragmentaryczność, otwarta kompozycja, dwupłaszczyznowość świata przedstawionego, zróżnicowany charakter scen itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - określa gatunkowe cechy dramatu romantycznego, porównując go z dramatem antycznym, Szekspirowskim i klasycystycznym - interpretuje <i>Dziady</i> w pogłębiony sposób, wprowadzając kontekst literacki, filozoficzny, kulturowy - określa zasady, na których jest oparta budowa dramatu romantycznego 	MED

		<p>A. Mickiewicz, <i>Literatura słowińska</i></p> <p>opera romantyczna R. Wagnera (omówienie lub fragm. np. zareje- strowany na wideo)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje i interpretuje III część <i>Dziadów</i>, wykorzystując terminy: martyrologia, prometeizm, mistycyzm, mesjanizm - wskazuje sceny historyczne – wykorzystuje kontekst historyczny do interpretacji utworu - *interpretuje <i>Dziady</i> jako dramat o przemianie człowieka - *interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat o historii - odnajduje w dramacie ocenę narodu polskiego - interpretuje III część <i>Dziadów</i> jako dramat, w którym toczy się walka dobra ze złem symbolizowanym przez despotyzm carski - charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego - wyjaśnia, czym była improwizacja w życiu romantycznych salonów; wymienia postacie słynnych improwizatorów (np. Chopin, Paganini, Liszt) - charakteryzuje język i styl różnych scen dramatu - wykazuje zróżnicowanie stylistyczne dzieła - odnajduje elementy stylu potocznego (języka mówionego), żargonu więziennego, stylizacji biblijnej - wskazuje cechy charakterystyczne dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> - *rozpoznaje w <i>Dziadach</i> obecność mitu agrarnego - *odnajduje w <i>Dziadach</i> elementy romantycznej syntezy sztuk i pokrewieństwa z Wagnerowskim dramatem muzycznym - * wyjaśnia, jaka była Mickiewiczowska wizja dramatu - *porównuje Konrada z innymi bohaterami romantycznymi - wskazuje, jak się rozwijała kreacja bohatera romantycznego - *charakteryzuje język i styl poszczególnych scen utworu - charakteryzuje styl mówiony na podstawie nagrań tekstów wysłuchanych w różnych sytuacjach 	
--	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - dba o stosowność i skuteczność własnych wypowiedzi ustnych (w różnych sytuacjach) 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia stylistyczną wartość ekspresywizmów i frazeologizmów typowych dla języka mówionego - ocenia stosowność i skuteczność różnych wypowiedzi mówionych 	
	<p>J. Grotowski, „<i>Dziady</i>” jako model teatru nowoczesnego</p> <p>T. Różewicz, <i>Salon warszawski</i></p> <p>dostępny spektakl <i>Dziadów</i> (obejrzany na żywo lub w Teatrze Telewizji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odnajduje aluzje i nawiązania do <i>Dziadów</i> w literaturze XX w. - wypowiada się na temat środków teatralnych zaobserwowanych w oglądanym spektaklu - wskazuje cechy i kierunki poszukiwań teatru współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie wartości dostrzegają w <i>Dziadach</i> współcześni twórcy teatru - określa rolę Różewicza jako twórcy awangardowego dramatu współczesnego - wypowiada się na temat walorów teatralnych dramatów Mickiewicza i Słowackiego (w kontekście opinii, iż są niesceniczne) 		
	<p>Z. Krasiński, <i>Nie-Boska komedia</i> (fragmenty – także spoza podręcznika, wskazane przez nauczyciela)</p> <p>* utwór czytany w całości</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje fragment dramatu przedstawiający polemikę Męża z Pankracym jako spór ideologiczny - przedstawia racje Pankracego i Męża, ocenia je - charakteryzuje dwóch głównych bohaterów dramatu, odnajduje w nich cechy bohatera romantycznego - formułuje ocenę rewolucji zawartą w dramacie Krasińskiego <p>- *interpretuje <i>Nie-Boską komedię</i> jako dramat historiozoficzny</p> <p>- charakteryzuje Hrabiego Henryka, jego dążenia i cele; ocenia je</p>	<ul style="list-style-type: none"> - odnajduje we fragmencie kontrasty (antynomie) i określa ich funkcje - wprowadza kontekst historyczny i biograficzny <p>- *interpretuje dramat w kontekście romantycznej filozofii historii (np. Hegla)</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> - *odnajduje w dramacie koncepcję poety i poezji - wyjaśnia, dlaczego Hrabia Henryk był poetą fałszywym - charakteryzuje obóz rewolucji, *znajduje odniesienia historyczne - *wskazuje przyczyny negatywnego stosunku poety do rewolucji - *charakteryzuje arystokrację ukazaną w dramacie - *podaje różne interpretacje zakończenia dramatu - *interpretuje tytuł dramatu i wskazuje nawiązania do dzieła Dantego 	<ul style="list-style-type: none"> - zestawia Hrabiego Henryka ze znanymi bohaterami romantycznymi, *z bohaterem bajronicznym - * na podstawie <i>Nie-Boskiej komedii</i> i innych utworów określa romantyczną koncepcję poety i poezji (dokonuje syntezy) - *wyjaśnia, na czym polega katastrofizm historiozoficzny Krasińskiego - przedstawia romantyczną wizję historii; porównuje, zestawia informacje i fakty, dokonuje syntezy - *wykorzystuje konteksty literackie, historyczne, filozoficzne i kulturowe do interpretacji dzieła
	<p>J. Słowacki, <i>Balladyna</i> (fragm.)</p> <p>Z. Raszewski, <i>Poeci romantyczni i teatr</i></p> <p>*J. Brach-Czaina, <i>Krząctwo</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje syntezy wiadomości o poetyce i problematyce dramatu romantycznego - wskazuje jednoczesną obecność różnych kategorii estetycznych (tragizm, patos, komizm, groteska) - *przygotowuje referat lub inną formę prezentacji (samodzielnie lub zespołowo) 	<ul style="list-style-type: none"> - syntetyzuje wiedzę na temat dramatu romantycznego, wprowadza różnorodne konteksty - *uzupełnia wiedzę informacjami samodzielnie znalezionymi w różnych kompendiach
	<p>*C. K. Norwid, <i>Pierścień wielkiej damy</i> (fragm. lub całość)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - * przedstawia tragizm bohatera utworu - *wyjaśnia, na czym polegała Norwidowska „biała tragedia” 	<ul style="list-style-type: none"> - *określa, na czym polegała odmienność sztuk Norwida na tle dramatu romantycznego - *wyjaśnia termin „komedia wysoka”

Ojczyzna Polaków – zesańców, emigrantów, pielgrzymów	3+*1	<p>*R. Piotrowski, <i>Droga na Syberię</i> malarstwo przedstawiające motywy Syberii i zesańców (m.in. A. Grottgera, J. Malczewskiego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - *charakteryzuje obraz Syberii w literaturze i malarstwie polskim - *określa symboliczne sensy wiążące się z Syberią w polskiej literaturze i sztuce XIX w. - *interpretuje wybrane dzieła malarskie zawierające motywy zesańcze - *wyjaśnia, w jaki sposób dzieła różnych sztuk ukazują te same idee - * w swych komentarzach używa terminów: martyrologia, mistycyzm, symboliczność, sakralizacja 	<ul style="list-style-type: none"> - *dokonuje syntezy wiadomości na temat funkcjonowania motywu Syberii (wykorzystuje <i>Ustęp z III części Dziadów</i>) - *znajduje w albumach, internecie itp. inne przykłady malarstwa ukazującego motywy zesańcze - *wskazuje przyczyny trwałości tego motywu w kulturze polskiej (martyrologia polska, piekło, ale i oczyszczenie, zmartwychwstanie) - *w motywach Sybiru odnajduje realizację toposu podróży 	MED F. Chopin, <i>Polonez fis-moll</i> op. 44
		<p>A. Mickiewicz, ***[<i>Gdy tu mój trup...</i>]</p> <p>C. Norwid, <i>Moja piosnka [II]</i></p> <p>J. Słowacki, <i>Grób Agamemnona</i> (fragm.)</p> <p>J. Słowacki, ***[<i>Szli krzycząc...</i>]</p> <p>A. Fredro, <i>Zemsta</i> (utwór znany z gimnazjum)</p> <p>J. Jedlicki, <i>Rząd dusz i pospolitość życia</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego polskie życie intelektualne i kulturalne przeniosło się na emigrację - wskazuje, w jaki sposób ten fakt odzwierciedlił się w literaturze (etos emigranta, pielgrzyma zmierzającego do duchowej ojczyzny) - wyjaśnia zdanie Norwida o „trzech emigracjach” - na konkretnych przykładach ukazuje, jak twórcy emigracyjni próbowali kształtować duchowe oblicze narodu - przedstawia ocenę narodu polskiego (a także przyczyny klęski powstania listopadowego) w różnych utworach poetyckich - wskazuje postulatyczną funkcję utworów romantycznych (apele o przebudowę społeczną i moralne odrodzenie narodu) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to znaczy, że literatura romantyczna tworzyła kulturową przestrzeń wolności - wskazuje środki stylistyczne służące idealizacji obrazu wymarzonej ojczyzny - interpretuje motywy symboliczne w <i>Grobie Agamemnona</i> - wskazuje przykłady inwersji składniowej i określa jej funkcję w wierszu romantycznym - dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wybranych utworów romantycznych (kierując się wskazówką interpretacyjną) - pisze wypracowanie (np. rozprawkę) na temat sposobów istnienia narodu bez państwa - wyjaśnia, na czym polega odmienność Fredrowskiego widzenia spraw polskich na tle literatury romantycznej 	

		J. Polkowski, „Moja stodka Ojczyzno”	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób literatura i sztuka przyczyniła się do przetrwania narodu bez państwa - analizuje i interpretuje wybrane utwory poetyckie: wskazuje ich przesłanie, określa funkcje środków artystycznych - interpretuje <i>Zemstę</i> jako dramat o polskich wadach narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w wierszu współczesnego poety nawiązania do romantycznego ujęcia motywu ojczyzny 	
Śpiewnik domowy	4+*1	<p>C. Delavigne, <i>Warszawianka</i></p> <p>A. Mickiewicz, <i>Pieśń Wajdeloty</i></p> <p>J. Kaczmarek, <i>Mury</i></p> <p>W. Pol, <i>Pożegnanie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego pieśń stała się ważnym gatunkiem sztuki romantycznej - podaje przykłady popularnych pieśni patriotycznych i „domowych” śpiewanych w XIX w. - podaje przykłady pieśni i pokrewnych gatunków lirycznych ważnych dla literatury romantyzmu - wskazuje różne znaczenia słowa „pieśń”, odwołując się do źródeł liryki (poezji melicznej) i toposu liry - wskazuje poetyckie wykładniki rytmiczności omawianych utworów - wyjaśnia, na czym polega sylabotoniizm, rozpoznaje typ wiersza sylabotonicznego - wyjaśnia (ustnie lub pisemnie) termin „poezja tyrtejska”, wskazując jego etymologię i odnosząc go do konkretnych utworów romantycznych - wyjaśnia (ustnie lub pisemnie), dlaczego romantycy uważali, że pieśń jest niezniszczalna (na podstawie <i>Pieśni Wajdeloty</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje środki stylistyczne budujące podniosły, patetyczny styl pieśni patriotycznych - komentuje przyczyny popularności <i>Śpiewnika domowego</i> Moniuszki - analizuje sylabotoniczną budowę wiersza - rozpoznaje stopy metryczne - na wybranym przykładzie analizuje środki stylistyczne typowe dla poezji tyrtejskiej - dokonuje syntezy motywu poezji-pieśni i poety-„śpiewaka” w literaturze romantyzmu - pisze rozprawkę na temat znaczenia pieśni dla przetrwania narodu bez państwa - na przykładzie literatury i malarstwa wskazuje znaczenie motywu pożegnania żołnierza z dziewczyną - *wyjaśnia, w jaki sposób pieśni utrwalały polski etos romantyczny - *przywołuje sylwetki współczesnych bardów różnych narodów (np. Dylan, Okudźawa, Wysocki) i określa, na czym polega kontestacyjny charakter ich twórczości 	<p>E. Schubert, <i>Podróż zimowa</i> (np. pieśń <i>Irrlicht</i>)</p> <p>F. Chopin, <i>Etiuda c-moll</i> op. 10 nr 12 zwana <i>Rewolucyjną</i></p>

			<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia (ustnie lub pisemnie), na czym polegała i dlaczego w romantyzmie odrodziła się koncepcja poety-barda - wymienia współczesnych bardów (np. Kaczmareckiego) i wyjaśnia, jakie okoliczności historyczne przyczyniły się do ich popularności - *interpretuje wybrany utwór Kaczmareckiego, wykorzystując kontekst polityczny, historyczny i kulturowy - *w twórczości współczesnych bardów wskazuje elementy tradycji romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia różnych mistrzów romantycznej pieśni 	
		<p>C. Norwid, <i>Fortepian Szopena</i></p> <p>T. Kwiatkowski, <i>Polonez w Hotelu Lambert</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela analizuje i interpretuje wiersz - charakteryzuje warstwę brzmieniową wiersza - wyjaśnia symbolikę motywów i postaci obecnych w wierszu - na podstawie wiersza charakteryzuje najważniejsze założenia Norwidowskiej koncepcji sztuki - wyjaśnia, dlaczego Chopina nazwano „poetą fortepianu” i jakie znaczenia wiązały się z tym określeniem (romantyczna synteza sztuk) - interpretuje sformułowanie: „ideał sięgnął bruku”, podkreślając obecność w nim grę słów (paradoks) - pisze pracę (w formie eseju, rozprawki lub w innej) na temat uszlachetniającego wpływu muzyki na człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje Norwidowską koncepcję sztuki i artysty (opozycyjną do koncepcji wieszczów) - wskazuje odrębność społecznej i artystycznej postawy Norwida - analizuje melodykę wiersza, rozpoznając zróżnicowanie rytmiczne utworu - interpretuje obraz Kwiatkowskiego, wykorzystując kontekst historyczny i kontekst muzyki Chopina - komentuje stwierdzenie, iż „fortepian był najbardziej romantycznym instrumentem” - *w dowolnej formie przedstawia swoje przeżycia wewnętrzne w trakcie słuchania muzyki Chopina 	

<p>W ogrodzie <i>Pana Tadeusza</i></p> <p>Epopcja? Romantyczna?</p> <p>Szlachta polska w <i>Panu Tadeuszu</i></p>	<p>6-7 +*1</p>	<p>A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (utwór czytany w całości)</p> <p>literatura naukowa, komentarze (frag- menty):</p> <p>S. Witkiewicz, <i>Mickiewicz jako kolorysta</i></p> <p>J. Przyboś, <i>Rogowej arcydzieła sztuki</i></p> <p>Cz. Miłosz, <i>Poemat meta- fizyczny</i></p> <p>J. Bachórz, <i>Jak pachnie na Litwie Mickiewicza?</i></p> <p>I. Opacki, <i>Zdarzenie epo- peiczne</i></p> <p>A. Witkowska, <i>Arka Noego</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza akcję i fabułę utworu, uwzględniając specyfikę kompozycji - wymienia i charakteryzuje postacie utworu - charakteryzuje <i>Pana Tadeusza</i> jako epopeję, ale dostrzega też cechy innych gatunków literackich (np. sielanki, poematu opisowego, komedii, satyry, poematu heroikomicznego, *gawędy szlacheckiej, baśni) - w różnych obszarach dzieła wskazuje idealizację utraconej ojczyzny - wyjaśnia kluczową rolę powtarzającego się przymiotnika „ostatni” - *odwołując się do konkretnych fragmentów, wyjaśnia, na czym polega walor plastyczny dzieła - wyjaśnia funkcje trzynastozgłoskowca i jego związek z antycznym heksametrem - zwraca uwagę na opisowość utworu, odwołując się do konkretnych fragmentów (np. opis dworu i jego otoczenia, stroju, broni, serwisu itp.) - charakteryzuje obraz szlachty, jej mentalność, obyczaje, styl życia itd. - wskazuje zróżnicowanie szlachty (magnat Horeszko, dwór szlachecki Sopliców, zaścianek Dobrzyńskich) - formułuje własne opinie i oceny na temat tej warstwy społecznej - wskazuje różne opisy przyrody, określając ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego <i>Pan Tadeusz</i> jest „świętą księgą” dla Polaków - wskazuje w utworze elementy romantyczne i nieromantyczne - *wskazuje obecne w utworze elementy tradycji literackiej i kulturowej - wyjaśnia, jaki wpływ na charakter utworu ma kategoria „wzidę i opisuję” oraz „przeniesienie utęsknionej duszy” do kraju lat dzieciennych - wskazuje zróżnicowanie wiersza w zależności od sytuacji i bohatera - wskazuje antyczny rodowód opisowości utworu i obecność ekfrazy - wskazuje pozaliterackie źródła apoteozy szlacheckiego dworu – ostoi polskości - *przygotowuje samodzielną prezentację na temat różnych elementów obyczajowości szlacheckiej ukazanej w utworze (tytuły, pieśniactwo, potrawy, stroje, przywiązanie do polskiego obyczaju, koligacje rodzinne, uczyty, polowania, tradycje rycerskie); wykorzystuje własne wiadomości z różnych źródeł oraz samodzielnie znalezione materiały i ilustracje - wskazuje idealizację obrazu przyrody i odejście od wierności realiom na rzecz odtworzenia „wyższego ładu świata” 	<p>MED REG W. Kilar, <i>Polonez</i> z filmu A. Wajdy <i>Pa... Tadeusz</i></p> <p>S. Moniuszko, <i>Aria Skołuby</i> [„<i>Ten zegar stary...</i>”] z opery <i>Straszny dwór</i></p>
---	--------------------	--	--	---	---

		<p>ilustracje do <i>Pana Tadeusza</i> (podręcznik)</p> <p>fragmenty <i>Pana Tadeusza</i> zamieszczone w podręczniku – do analizy i interpretacji</p> <p><i>Pan Tadeusz</i> w reż. Andrzeja Wajdy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wybrany opis przyrody, wskazując funkcję środków stylistycznych – wskazuje obecność onomatopei w języku potocznym i określa jej funkcję – określa charakter narracji – charakteryzuje narratora, dostrzegając jego różne oblicza (na przykładach konkretnych fragmentów) – komentuje osobisty ton pojawiający się w wypowiedziach narratora – charakteryzuje Jacka Soplicę jako bohatera romantycznego – odmiennego od Konrada lub Kordiana – porównuje ilustracje do <i>Pana Tadeusza</i> wykonane przez różnych artystów – wygłasza z pamięci wybrane fragmenty utworu – interpretuje <i>Epilog</i>, wyjaśniając funkcje zastosowanego tu kontrastu; wskazuje środki stylistyczne służące idealizacji obrazu ojczyzny – analizuje różne warstwy filmu, odnosząc je do właściwych elementów dzieła – wykorzystuje wiedzę o filmie i jego języku (obraz w ruchu, zdjęcia, muzyka, inne dźwięki, kostiumy, gra aktorów) – pisze recenzję filmu Wajdy 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje obecność nadrzędnego rytmu natury rządzącego czasem utworu i działaniami bohaterów – wskazuje relację „dom i świat”, na której oparty jest świat przedstawiony utworu – odnosi ją do czasu (rytm natury w „cichej wsi litewskiej” – czas burzliwej historii w Europie, skąd docierają jej odgłosy) – interpretuje dzieło, wykorzystując fragmenty prac naukowych znanych badaczy Mickiewiczowskiego dzieła – docieka, dlaczego tytułowym bohaterem Mickiewicz uczynił postać „pospolitego” młodzieńca, a nie wyjątkowego bohatera tragicznego – na podstawie <i>Epilogu</i> rekonstruuje obraz polskiej emigracji – porównuje go z mesjanistyczną koncepcją pielgrzymstwa polskiego – analizuje środki filmowe, za pomocą których reżyser przeniósł na ekran dzieło literackie – pisze esej krytyczny na temat relacji między dziełem literackim a jego filmową realizacją – pisze samodzielną dłuższą pracę (np. rozprawka, esej, recenzja) na temat wskazanego obszaru dzieła, wykorzystując różnorodne konteksty 	
--	--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - pisze wypracowanie na temat wskazanego aspektu <i>Pana Tadeusza</i> (temat do wyboru lub analiza wskazanego fragmentu ze wskazówką interpretacyjną) 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jaka jest norma fonetyczna współczesnej polszczyzny (np. wymowa spółgłosek miękkich i zmiękczonej, spółgłosek nosowych w różnych pozycjach itp.) 	
Poezja wieszczów	3		<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega romantyczna koncepcja poety-wieszczka - objaśnia etymologię słowa „wieszcz” i przesunięcie znaczeniowe - przedstawia patriotyczny wymiar poezji wieszczów i jej rolę w zachowaniu tożsamości narodu pozbawionego własnego państwa (trwającego w kulturze) - wskazuje przykłady kultu wieszczów i ich utworów w XIX w. i później 	<ul style="list-style-type: none"> - w koncepcji poety-wieszczka wskazuje elementy postaw romantycznych i filozofii epoki - komentuje popularność w romantyzmie postaci Wernyhory - wskazuje wzory postaw podsuwane przez poezję wieszczów (rekapitulacja wiedzy) - wie, że poezja wieszczów miała wpływ na romantyzm krajowy - wyjaśnia, czym było „brązownictwo” i na czym polegała „antybrązownicza” działalność Żeleńskiego-Boya 	F
		J. Słowacki, <i>Testament mój</i>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje wiersz Słowackiego, wychodząc od tytułu i formy podawczej - wskazuje obecne w nim toposy (Iódź, sternik, symboliczny pogrzeb poety) - określa funkcje apostrof obecnych w wierszu - interpretuje przesłanie, jakie poeta zostawił narodowi 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz, wykorzystując różne konteksty (biograficzny, kulturowy, tradycji literackiej itp.) - rozpoznaje charakter wiersza (badając wersyfikację) - określa funkcję melodyjności utworu 	
		C. Norwid, <i>Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...</i>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, kim są postacie przywołane w wierszu Norwida i co je łączy 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje syntezy: wskazuje Norwidowską tendencję „odczytywania znaków” w różnych pozornie zwyczajnych wydarzeniach i sytuacjach 	

	<p>P. Hertz, <i>Romantyczna trójca</i></p> <p><i>Zapytajcie sami.</i> Rozmowa z Marią Janion</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje funkcję Norwidowskiego przemilczenia (przypomina też o obecności tego środka artystycznego we wcześniej poznanych utworach) - wygłasza komentarz na temat sensu, jaki dostrzegał Norwid w pośmiertnych losach wielkich ludzi - czyta ze zrozumieniem wywiad i fragment eseju - * wie, czym jest epigonizm, odróżnia go od tradycji (dziedzictwa) - wyjaśnia pojęcie „kicz”, odwołując się do etymologii tego słowa 	<ul style="list-style-type: none"> - zbiera wnioski z różnych utworów i formułuje tezę o Norwidowskiej koncepcji wybitnej jednostki i jej roli w postępie ludzkości - wykorzystuje informacje znalezione w literaturze przedmiotu do interpretacji utworów i syntetyzowania wiedzy - *wypowiada się na temat stylu neogotyckiego w romantyzmie, formułując własne oceny i opinie (np. określa, czy zamek Neuschwanstein jest kiczem, czy oryginalnym dziełem sztuki) 	
	<p>A. Bursa, <i>Wernyhora</i></p> <p>J. Karpiński, <i>Marzec</i></p> <p>R. Krynicki, <i>Nie szkodzi</i></p> <p>T. Różewicz, <i>Portrety z zeszytów szkolnych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje wiersze współczesnych poetów, znajdując w nich różne realizacje motywu romantycznego wieszca - wskazuje antybrązowniczy charakter utworów Bursy i Różewicza - w czytanych wierszach odnajduje i ocenia próby ożywienia pomnikowych postaci wieszczów - opisuje wybrany pomnik poety romantycznego (np. w pobliżu swego miejsca zamieszkania) 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretację opiera na analizie wiersza - analizę rozpoczyna od wskazania dominanty kompozycyjnej - *samodzielnie interpretuje wiersze współczesnych poetów, uwzględniając środki artystyczne, budowę wersyfikacyjno-składniową, sposób wykreowania podmiotu lirycznego (lub bohaterów lirycznych) 	

			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze funkcje wypowiedzi, (informacyjna, impresywna, ekspresywna, fatyczna) - wyjaśnia, na czym polegają - wskazuje je w konkretnych tekstach (znalezionych lub samodzielnie zredagowanych) 	<ul style="list-style-type: none"> - *wymienia i określa także inne funkcje językowe (magiczną, metajęzykową, poetycką, stnowiącą) - tworzy teksty o przewadze określonej funkcji - przereagowuje celowo teksty, kładąc nacisk na poszczególne funkcje wypowiedzi 	
Dziś. Młodość w kulturze współczesnej	2	<p>W. Gombrowicz, <i>Testament</i> Cz. Miłosz, <i>Młodość</i></p> <p><i>O młodości.</i> Rozmowa z Jerzym Jaročkim</p> <p>*M. Świetlicki, <i>Bacność</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - *wyjaśnia kulturowe znaczenie „nowoczesności” jako epoki o specyficznych wyznacznikach - wyjaśnia pojęcie kontrkultury, odnosząc je do konkretnych zjawisk - wskazuje przejawy kultu młodości w różnych obszarach kultury współczesnej - wyjaśnia Gombrowiczowską antynomię młodości i dojrzałości - w wierszu Miłosza odnajduje przeciwstawienia: młodość – dojrzałość, ulotność – trwałość - *interpretuje wiersz Świetlickiego jako obraz bolesnego wkraczania w dorosłość - na podstawie wywiadu z Jaročkim wyjaśnia, dlaczego młodość jest „atrakcyjnym towarem” na scenie 	<ul style="list-style-type: none"> - *swobodnie posługuje się terminami: postmodernizm, ponowoczesność, postindustrializm - wskazuje kulturowe źródła ekspansji młodości w drugiej połowie XX w. - *samodzielnie analizuje i interpretuje twory współczesne - wskazuje Gombrowiczowskie neologizmy i określa ich funkcje - *analizuje język utworu Gombrowicza (na podstawie zamieszczonego fragmentu) - wykorzystuje wywiad z Jaročkim do pogłębienia rozumienia młodości w kulturze współczesnej 	F MED
Synteza romantyzmu	2-4	<p>Zagadnienia: Romantyzm jako epoka buntu. Nowe idee poznawcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki epoki 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia filozoficzne podstawy epoki - charakteryzuje główne założenia romantycznej historiozofii - dokonuje syntezy romantycznego widzenia artysty (poety) i sztuki 	F MED

		<p>Indywidualizm romantyczny. Człowiek wobec natury. Historia polem zmagania sił nadprzyrodzonych i aktywności człowieka. Bohater romantyczny. Miłość romantyczna. Dramat romantyczny jako odbicie egzystencji. Nowa estetyka (synkretyzm, synteza sztuk, sztuka wyrazem wolności).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki romantyczne: balladę, powieść poetycką, dramat romantyczny, poemat dygresyjny, *białą tragedię - wyjaśnia znaczenie w epoce romantyzmu kategorii: bunt, młodość, miłość, wolność, rewolucja, lud, wieszcz - charakteryzuje kategorię bohatera romantycznego - wyjaśnia romantyczne rozumienie tragizmu - omawiając utwory, używa poprawnie terminów: synkretyzm rodzajowy i gatunkowy, ironia romantyczna, wzniosłość, groteska, absurd, retrospekcja - *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat romantycznych korzeni niektórych postaw, cech i wartości narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> - *na wybranych przykładach wyjaśnia, czym była romantyczna synteza sztuk, wskazuje wyjątkowe znaczenie muzyki - *wygłasza samodzielnie przygotowane referaty, w których prezentuje różne zagadnienia sztuki romantycznej (wiadomości zdobyte w szkole uzupełnia samodzielnie znalezionymi w bibliotekach, internecie itp.) - *zabiera głos w klasowej dyskusji na temat funkcji wyobraźni w sztuce współczesnej - *zabiera głos w dyskusji na temat aktualności i wyczerpania się romantycznych mitów narodowych oraz polskiego etosu romantycznego 	
Praca klasowa na temat literatury i sztuki romantycznej	2+1	wypracowanie poprawa	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest estetyka wypowiedzi - dba o estetykę własnych wypowiedzi pisemnych i ustnych - dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je - określa podstawowe typy błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich 	

Razem: ok. 75 godz. (kształcenie w zakresie podstawowym) + *15 godz. (kształcenie w zakresie rozszerzonym).
15 tygodni na romantyzm (po 5 godz. w zakresie podst. + *1 dodatkowo dla zakresu rozszerzonego).

POZYTYWIZM

<p>Pozytywiści wobec przeszłości i teraźniejszości</p>	<p>3+*1</p>	<p>A. Świętochowski, <i>My i wy</i></p> <p>P. Chmielowski, <i>Utylitaryzm w literaturze</i></p> <p>J. Borejsza, <i>Noc postyczniowa</i> (fragm.)</p> <p>*A. Kamińska, <i>Niemowa</i></p> <p>A. Asnyk, <i>Daremne żale, Dzisiejszym idealistom</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia nazwę „pozytywizm”, uwzględniając jej różne odniesienia - wyjaśnia, jakie historyczne i polityczne przyczyny wpłynęły na ukształtowanie się programu polskich pozytywistów - streszcza tezy artykułu programowego Świętochowskiego, podkreślając ich polemiczność wobec haseł romantycznych - wyjaśnia, czym był utylitaryzm pozytywistyczny i jak się zaznaczył w literaturze - wskazuje idee postulowane w publicystyce pozytywistycznej - wymienia główne punkty programu polskich pozytywistów - wyjaśnia, czym były praca organiczna i praca u podstaw - *czyta ze zrozumieniem fragment książki Borejszy, wykorzystuje zawarte w nim wiadomości w swoich komentarzach - *przy pomocy nauczyciela interpretuje wiersz Kamińskiej <i>Niemowa</i> - interpretuje wiersze Asnyka, zwracając uwagę na sposób przedstawienia zawartych w nich idei - określa dominantę kompozycyjną każdego z czytanych wierszy - interpretuje metaforykę drogi (dążenia) i walki w czytanych wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia filozoficzne założenia epoki, podkreślając związki i zależności (Comte, Mill, Spencer) - wskazuje stylistyczne właściwości publicystyki pozytywistycznej (na podstawie artykułów Świętochowskiego i Chmielowskiego) - nazywa środki retoryczne obecne w artykułach i określa ich funkcję - porównuje wykorzystanie metaforyki młodości w wystąpieniach pozytywistów oraz w utworach romantycznych (np. w <i>Odzie do młodości</i>) - wyjaśnia, na czym polegał język ezopowy publicystyki pozytywistycznej - wyjaśnia, w jaki sposób zostały przełożone na polskie realia hasła ewolucjonizmu, organicyzmu, scjentyzmu, utylitaryzmu (uwzględnia kontekst historyczny i kulturowy) - *na podstawie samodzielnie znalezionych materiałów prezentuje powstańcze losy polskich pozytywistów i wyjaśnia, jak wpłynęły one na późniejsze poglądy tych twórców 	<p>F MED</p>
--	-------------	---	---	---	------------------

		T. Konwicki, <i>Bohiń</i> (fragm.)	<ul style="list-style-type: none"> - komentuje sposób funkcjonowania tradycji powstania styczniowego i jego trwanie w świadomości zbiorowej oraz indywidualnej - analizuje portret psychologiczny bohaterki - wypowiada się na temat kulturowego znaczenia prowincji 	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzi wiadomości o sylwetce twórczej Konwickiego i prezentuje je na forum klasy - określa rolę tradycji powstańczych w twórczości Konwickiego 	
Naśladowanie rzeczywistości (czyli o stosunku pozytywistów do realizmu w sztuce)	5	<p>B. Prus, <i>Kronika tygodniowa</i>, <i>Wieża paryska</i> (fragmenty)</p> <p>H. Sienkiewicz, <i>List z podróży</i></p> <p>*E. Zola, <i>Germinal</i> (fragmenty)</p> <p>J. J. Lipski, „<i>Kroniki</i>” Prusa</p> <p>malarstwo realistyczne i naturalistyczne (np. obrazy M. i A. Gierymskich, J. F. Milleta, G. Couberta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta pozytywistyczne teksty publicystyczne ze świadomością ich funkcji, przesłania, konwencji stylistycznej - rekonstruuje poglądy Prusa na szanse i możliwości dziennikarstwa - analizuje sposoby łączenia w felietonach Prusa fikcji i prawdy - wyjaśnia, w jaki sposób Prus ukazał w swym felietonie narodowe cechy Polaków, Francuzów i Niemców - uczestniczy w klasowej dyskusji na temat wad narodowych i stereotypów - charakteryzuje gatunki publicystyczne: felieton, reportaż, list - w tekstach artykułów wskazuje funkcje językowe: informacyjną, impresywną i poetycką - sprawnie posługuje się terminami: „realizm”, „sztuka realistyczna” - wyjaśnia sformułowanie Stendhala, iż powieść ma być „zwierciadłem przechadzającym się po gościńcu”, odnosząc je do znanej sobie XIX-wiecznej powieści realistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje stylistyczne sposoby angażowania uwagi czytelnika - wskazuje stylistyczne wykładniki humoru, satyry, ironii, sarkazmu (odróżnia te pojęcia) - przedstawia założenia realizmu formułowane w 2. połowie XIX w. - *odnosi je do utworów Balzaka, Dickensa, Stendhala, Gogola, Tolstoja, Czechowa, Turgeniewa (mistrzów realizmu) - *wyjaśnia, czym była realistyczna powieść tendencyjna - przedstawia program XIX-wiecznego naturalizmu, wskazując cechy odróżniające go od realizmu - *prezentuje sylwetki twórcze Zoli i Flauberta oraz ich poglądy na sztukę - *wyjaśnia, czym była powieść eksperymentalna - wskazuje filozoficzne założenia XIX-wiecznego naturalizmu (m.in. determinizm) i jego związki z rozwojem nauk przyrodniczych 	F MED

		<p>A. Zaniewski, <i>Szczur</i></p> <p>R. Kapuściński, <i>Lapidarium</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - w utworze Zoli wskazuje realizację założeń naturalizmu - określa funkcje zastosowanej perspektywy narracji w opowiadaniu Zaniewskiego <i>Szczur</i> - odnosi utwór do założeń XIX-wiecznego naturalizmu - porównuje <i>Lapidarium</i> Kapuścińskiego z kronikami Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> - *na podstawie podręcznika i samodzielnie znalezionych materiałów omawia rolę publicystyki w okresie pozytywizmu 	
			<ul style="list-style-type: none"> - pisze felieton (reportaż) na temat życia szkoły lub innych bliskich mu problemów - pisze artykuł utrzymany w konwencji „listu z podróży”, w którym porusza problemy społeczne i obyczajowe 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze pracę (np. w formie rozprawki) na temat swoich preferencji czytelniczych związanych z realizmem i naturalizmem 	
		<p>H. Sienkiewicz, <i>Szkice węglem</i> (utwór czytany w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza utwór - określa zasadę kompozycyjną utworu - wskazuje różne konwencje estetyczne i stylistyczne (komizm, groteska, satyra, tragizm) - wyjaśnia tytuł, odnosząc go do formy gatunkowej szkicu - wskazuje przyczyny tragedii ukazanej w utworze - na podstawie utworu określa sytuację chłopca (i wsi powłasczeniowej) w zaborze rosyjskim 	<ul style="list-style-type: none"> - określa szkic jako jeden z gatunków epickich popularnych w 2. połowie XIX w. - analizuje postawę narratora noweli - wskazuje językowe i stylistyczne wykładniki stosunku narratora do opisywanej rzeczywistości - wskazuje stylistyczne i językowe sposoby osiągania efektu komizmu, groteski, tragizmu - odnajduje techniki naturalistyczne zastosowane przez autora 	

Labirynty realizmu	7-8 +*2	B. Prus, <i>Kamizelka</i> , <i>Omyłka</i> (utwory czytane w całości), a także nowele (Prusa i innych pozytywistów) poznane w gimnazjum	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie przeczytanych utworów omawia cechy noweli jako jednego z głównych gatunków pozytywistycznych - określa zasadę kompozycyjną i nastrój nowel - charakteryzuje narratora nowel Prusa (określa funkcje narratora dziecięcego) - określa przesłanie każdego utworu - rekonstruuje obraz życia społecznego w czasie powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do założeń filozoficznych, artystycznych i społecznych pozytywizmu, wyjaśnia, dlaczego był on „epoką prozy” - wykorzystuje informacje na temat noweli (np. komentarze Świętochowskiego i Orzeszkowej) do pogłębionego odczytania dzieła - interpretuje utwór jako nowelę z sokołem - w czytanych utworach odróżnia cechy typowe dla pozytywizmu oraz specyficzne, oryginalne – będące wykładnikami mistrzostwa Prusa nowelisty 	F MED
<i>Lalka</i> – powieść z wielkich pytań epoki		<p>B. Prus, <i>Lalka</i> (powieść czytana w całości)</p> <p>komentarze z epoki: B. Prus, <i>Słowo o krytyce pozytywnej</i></p> <p>A. Świętochowski, <i>Dumania pesymisty</i></p> <p>recenzenci o <i>Lalce</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego powieść (obok noweli i krótkich form prozatorskich) stała się głównym gatunkiem pozytywizmu - na podstawie <i>Lalki</i> omawia cechy powieści dojrzałego realizmu <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świat przedstawiony utworu • omawia budowę akcji i fabuły • przedstawia szeroki i bogaty obraz życia społecznego (panoramiczność) • zwraca uwagę na bogactwo szczegółów • wskazuje rolę każdego z narratorów • charakteryzuje bohaterów, ich motywacje, osobowości, język itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje język i styl każdego z narratorów (np. wskazuje monolog wewnętrzny, mowę pozornie zależną; określa funkcje tych środków) - określa artystyczną funkcję zastosowanych w powieści retrospekcji - w pogłębiony sposób interpretuje tytuł powieści, odnosząc go m.in. do toposu człowieka-marionetki w rękach losu - analizuje językowe sposoby indywidualizacji bohaterów - wskazuje stylizację środowiskową (np. germanizmy w języku Mincla, język Żydów, elementy gwarowe w mowie postaci pochodzących ze wsi itp.) 	J. Strauss, walce

		<p>fragmenty rozpraw: J. Bachórze, J. Tomkowskiego i S. Kieniewiczza</p> <p>O. Tokarczuk, <i>Lalka i perła</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje sposoby indywidualizacji postaci - wskazuje cechy typowe w zindywidualizowanych postaciach - przedstawia krytyczny i pesymistyczny obraz polskiego społeczeństwa zawarty w <i>Lalce</i> (wielkie rozczarowania epoki i kryzys programu pozytywistycznego) - interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o miłości, społeczeństwie, rodzącym się kapitalizmie, „rozkładzie” społecznym, mieście - charakteryzuje Wokulskiego jako złożoną postać o cechach romantycznych i pozytywistycznych - odczytuje informacje ukryte w ezopowym języku, jakim mówi się o powstaniu styczniowym i wcześniejszych zrywach narodowowyzwoleńczych - czyta literaturę naukową i przetwarza zaczerpnięte z niej informacje 	<ul style="list-style-type: none"> - *interpretuje <i>Lalkę</i> jako powieść o Warszawie 2. poł. XIX w., przygotowuje na ten temat prezentację, w której ukaże różne realia społeczne i obyczajowe (ulice, wydarzenia, rozrywki, stroje, zajęcia ludzi itp.) - w pogłębiony sposób analizuje psychologiczne portrety postaci ukazanych w <i>Lalce</i> - w pogłębiony sposób i z uwzględnieniem kontekstu kulturowego analizuje źródła tragizmu Wokulskiego - wykorzystuje literaturę naukową do pogłębienia interpretacji utworu - dokonuje syntezy zagadnień dotyczących powieści pozytywistycznej 	
			<ul style="list-style-type: none"> - pisze pracę (rozprawka, esej, opinia) na temat swojego odczytania <i>Lalki</i> Prusa - *pisze recenzję wybranej wersji filmowej <i>Lalki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze pracę w dowolnej formie na temat roli prozy epickiej w okresie pozytywizmu 	
Swoi i obcy	5+*1	W. Gomułicki, <i>El mole rachmim</i>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia asymilację Żydów, emancypację kobiet, pracę u podstaw (oświatę wsi) jako punkty programu pozytywistycznego - interpretuje teksty publicystyczne i utwory literackie podejmujące temat żydowski 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje Polaków, Niemców, Żydów przedstawionych w <i>Lalce</i> Prusa 	E REG MED S. Moniuszko, <i>Halka</i>

	<p>M. Konopnicka, <i>Mendel Gdański</i> (ewent. przypomnienie lektury poznanej w gimnazjum)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje i zestawia poglądy na kwestię żydowską autorów tworzących (i żyjących) w różnych czasach 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje kwestię żydowską ukazaną w literaturze (i publicystyce) XIX i XX w., wprowadzając kontekst historyczny i społeczny 	<p>tradycyjne pieśni żydowskie w jidysz</p>
	<p>E. Orzeszkowa, <i>O Żydach i kwestii żydowskiej</i> (fragm.)</p> <p>malarstwo XIX-wieczne ukazujące Żydów i ich kulturę</p> <p>H. Grynberg, E. Hoffman, fragmenty esejów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w klasowej dyskusji na temat stereotypów i uprzedzeń – wygłasza na forum klasy przemówienie na temat potrzeby tolerancji (stosuje środki retoryczne oraz zasady budowy oracji, wprowadza uczciwe argumenty) – interpretuje XIX-wieczne obrazy realistyczne ukazujące postacie Żydów – określa związek malarstwa realistycznego z programem polskich pozytywistów – w czytanych utworach określa literackie sposoby charakteryzowania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje syntezy: postacie Żydów w polskiej literaturze i malarstwie XIX i XX w. (na podstawie poznanych utworów i dzieł malarskich; wykorzystuje także dzieła poznane w gimnazjum) – ustosunkowuje się do diagnozy Grynberga, iż kultura żydowska jest w polskiej świadomości „ziemią nieznaną” – formułuje własne sądy i opinie, popiera je argumentami 	
	<p>*J. Hen, <i>Nowolipie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – *rekonstruuje obraz „małej ojczyzny” w prozie Hena (podwórko żydowskiej dzielnicy w przedwojennej Warszawie) 	<ul style="list-style-type: none"> – *porównuje obraz Warszawy w <i>Lalce</i> i prozie Hena, uwzględniając relacje polsko-żydowskie 	
	<p>M. Konopnicka *** [A kto ciebie będzie złotem...], ***[A jak poszedł król na wojnę...]</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia główne sposoby kreacji obrazu wsi w poezji Konopnickiej – wyjaśnia, w jakim sensie chłopci (mieszkańcy polskiej wsi powłaszczeniowej) byli zagrożeni „obcością” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w wierszach Konopnickiej środki artystyczne tworzące strukturę pieśniową i budujące ich warstwę brzmieniową – określa formę podawczą każdego z wierszy 	<p>pieśni Z. Noskowskiego do słów M. Konopnickiej</p>

Emancypantki i siostry				<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje kreacje nadawcy i odbiorcy - określa funkcje zastosowanej w wierszach stylizacji językowej - *prezentuje postać poetki, wykorzystując samodzielnie znalezione materiały 	
		<p>E. Orzeszkowa, <i>Kilka słów o kobietach</i></p> <p>liryka osobista i refleksyjna M. Konopnickiej</p> <p>A. Świrszczyńska, <i>Odwaga</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem artykuł Orzeszkowej - odnajduje w nim informacje o sytuacji kobiet w XIX w. - wyjaśnia nazwy: emancypantka, sufrażystka, feministka (wskazuje różne zakresy użycia, różnice stylistyczne i chronologiczne) - dyskutuje na temat ról społecznych kobiety, zawodów kobiecych itp. – dawniej i współcześnie 	<ul style="list-style-type: none"> - zabiera głos w dyskusji na temat miejsca kobiet we współczesnym życiu politycznym i społecznym, w kulturze i sztuce - *wyjaśnia termin: „literatura kobieca”, odnosząc go do konkretnych nazwisk i tytułów - interpretuje wiersz Świrszczyńskiej, porównując go z utworami i tekstami Konopnickiej i Orzeszkowej 	
Przewartościowania i powroty	7+*2	<p>E. Orzeszkowa, <i>Nad Niemnem</i> (I tom lub *całość)</p> <p>E. Ichnatowicz, [<i>Przedmioty w „Nad Niemnem”</i>]</p>	<ul style="list-style-type: none"> - omawia i interpretuje utwór, posługując się wskazówkami zawartymi w podręczniku - komentuje <i>Nad Niemnem</i> jako dzieło dojrzałego realizmu - wyjaśnia, na czym polega jego panoramiczność i opisowość - interpretuje utwór jako powrót do wspólnej przeszłości i wspólnej pamięci – w celu odbudowania wartości konsolidujących naród - porównuje opisy dworu i zaścianka oraz ich mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - *interpretuje utwór jako mityczną opowieść o początku - przedstawia obecny w <i>Nad Niemnem</i> romantyczny mit Kresów - wykorzystuje komentarz naukowy do interpretacji opisów dworu i zaścianka - dokonuje syntezy: obraz kultury szlacheckiej w powieści na tle innych utworów (np. <i>Pana Tadeusza</i>, <i>Trylogii</i> itp.) 	REG MED Rota

	<p>fragm. z podręcznika – do analizy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w utworze obecność idei romantycznych i pozytywistycznych (etos walki i pracy) – określa rolę przestrzeni nadniemeńskiej i związku bohaterów z przestrzenią – *określa, na czym polega arkadyjskość przestrzeni nadniemeńskiej – określa kryteria oceny postaci – analizuje język i styl narratora, porównuje sposób mówienia o różnych postaciach – wskazuje i komentuje sposób mówienia o powstaniu styczniowym (język ezopowy) – dokonuje analizy i interpretacji opisu mogiły powstańczej, zwracając uwagę na obecną w nim sakralizację 	<ul style="list-style-type: none"> – *korzystając z podręcznika, zdobywa wiadomości o miejscach ukazanych w powieści, losach rodziny Bohatyrowiczów itp.; prezentuje je w klasie w interesujący sposób, uwzględniając konteksty historyczne i wiadomości o losach Polaków na Kresach Wschodnich – *opisuje ukazaną w <i>Panu Tadeuszu</i> i w <i>Nad Niemnem</i> przestrzeń nadniemeńską jako arkadę – w sposób pogłębiony charakteryzuje postacie ukazane w powieści – wskazuje środki stylistyczne służące sakralizacji i heroizacji – porównuje role dwóch mogił w powieści 	
	<p>Cz. Miłosz, <i>Rozbieranie Justyny</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje wiersz Miłosza (wraz z komentarzem) jako uzupełnienie i interpretację <i>Nad Niemnem</i> Orzeszkowej – porównuje postać Justyny w obu utworach 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje mit Kresów w <i>Nad Niemnem</i> i w <i>Rozbieraniu Justyny</i> 	
	<p>E. Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje perspektywę narratora noweli – określa różnicę w stosunku do perspektywy narratora <i>Nad Niemnem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje funkcje motywów onirycznych – określa, na czym polega przemiana widzenia przyrody w stosunku do <i>Nad Niemnem</i> 	
	<p>M. Konopnicka, <i>Rota, Groby nasze</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje utwory poetyckie okresu pozytywizmu, wskazując w nich obecność idei romantycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje stosunek dojrzałych pozytywistów do tradycji romantycznej (syntetyzuje wiadomości) 	

		A. Asnyk, <i>Do młodych</i>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje środki stylistyczne tworzące nastrój podniosłości i patosu - wyjaśnia przyczyny trwałości <i>Roty</i> i jej przesłania w polskiej świadomości zbiorowej - interpretuje obecne w <i>Rocie</i> symbole narodowe 		
Jaka historia?	8+*2	<p>H. Sienkiewicz, <i>Potop</i> (powieść czytana w całości)</p> <p>literatura naukowa i komentarze:</p> <p>H. Sienkiewicz, <i>O powieści historycznej</i></p> <p>B. Prus, „<i>Ogniem i mieczem</i>” – powieść z dawnych lat Henryka Sienkiewicza (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie powieści i wypowiedzi autora rekonstruuje Sienkiewiczowską koncepcję powieści historycznej - odnajduje w powieści Sienkiewicza elementy różnych gatunków: powieści płaszcza i szpady, eposu, westernu, a nawet baśni - charakteryzuje postacie (historyczne i fikcyjne) oraz kryteria ich oceny - porównuje powieściowe wizerunki magnaterii i średniej szlachty - wskazuje sposoby heroizacji i sakralizacji wybranych bohaterów - wskazuje nawiązania do etosu rycerskiego - streszcza losy Kmicica, odnajdując w nim kontynuację wzorca bohatera romantycznego (J. Soplidy) - wskazuje schemat kreacji wybranych typów postaci (np. zdrajców) - wyjaśnia tytułową metaforę potopu, odwołując się do odpowiednich fragmentów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> - zabiera głos w klasowej dyskusji na temat wzorców patriotyzmu obecnych w <i>Trylogii</i> - ocenia ich aktualność - wskazuje źródła nieufności krytyków współczesnych Sienkiewiczowi do jego powieści historycznych (wykorzystuje kontekst poglądów różnych szkół historycznych) - wskazuje źródła niestabnącej i ponadczasowej popularności powieści Sienkiewiczowskiej wśród czytelników - rekonstruuje schemat kompozycyjny, na którym Sienkiewicz opiera swe powieści - redaguje wprowadzenie do dyskusji na temat <i>Potopu</i> jako książki ukazującej polski charakter narodowy - wyjaśnia, na czym polegała Sienkiewiczowska mityzacja wydarzeń i postaci historycznych - ustosunkowuje się do Sienkiewiczowskiej idei „krzepienia serc” 	F MED

			<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposób mówienia o wojnie (na podstawie samodzielnie znalezionych fragmentów) - zabiera głos w dyskusji na temat sposobu ukazania (i deformowania) historii; uzasadnia własne sądy i opinie - w artykule krytycznym Prusa znajduje zarzuty postawione powieści Sienkiewiczowskiej i ustosunkowuje się do nich 	<ul style="list-style-type: none"> - *przygotowuje krótki referat o życiu i twórczości Sienkiewicza, kładąc nacisk na wybrany aspekt sylwetki pisarza (np. miłości jego życia, podróże, zainteresowania antykiem itp.) i wygłasza go w interesujący sposób 	
		T. Bujnicki, <i>Stylizacja w „Trylogii”</i>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje język i styl utworu, zwracając uwagę na ich zróżnicowanie - wskazuje specyfikę Sienkiewiczowskiej archaizacji języka (gromadzi i porównuje różne rodzaje archaizmów) - wskazuje stylizację biblijną i określa jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest stylizacja językowa i omawia jej poszczególne rodzaje 	
		malarstwo J. Matejki, H. Siemiradzkiego, J. Kossaka	<ul style="list-style-type: none"> - określa rolę tematu historycznego w malarstwie 	<ul style="list-style-type: none"> - określa wizję przeszłości wybranych przedstawicieli malarstwa historycznego 2. poł. XIX w. (na przykładach konkretnych obrazów) 	
		film – wybrana część <i>Trylogii</i> w reż. J. Hoffmana	<ul style="list-style-type: none"> - pisze recenzję filmu zrealizowanego na podstawie wybranej części <i>Trylogii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje środki filmowe, za pomocą których reżyser przeniósł na ekran postacie i idee Sienkiewiczowskie - ocenia ogólny efekt ekranizacji (zaspokojenie oczekiwań czytelników) 	

		W. Gombrowicz, <i>Sienkiewicz</i> (fragm.)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co miał na myśli Gombrowicz, nazywając Sienkiewicza „geniuszem łatwej urody”, który uprawia „igraszki wartościami” – wskazuje właściwości języka i stylu Gombrowicza 	<ul style="list-style-type: none"> – ustosunkowuje się do opinii Gombrowicza – przychyła się do niej lub ją odrzuca, uzasadniając swoje stanowisko – *redaguje i wygłasza przemówienie „Obrona Sienkiewicza” będące polemiką w stosunku do tez Gombrowicza 	
		B. Prus, <i>Z legend dawnego Egiptu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – formułuje opinię, czy utwór można zaliczyć do literatury historycznej – wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter przesłania niesionego przez utwór Prusa 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie poznanych utworów pisze wypracowanie: „Człowiek wobec historii” 	
Wobec zagrożeń współczesności	6+*2	E. Orzeszkowa, fragment listu A. Asnyk, <i>Nad głębiami</i> (wybór) F. Faleński, <i>Zakończenie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje twory pozytywistów, odnajdując w nich przejawy pesymizmu, znużenia, rozczarowania, zapowiedzi postaw schyłkowych, zainteresowanie problemami eschatologicznymi itp. – rekonstruuje zawarty w nich obraz świata jako chaosu i rozpadu – wskazuje refleksyjny, poważny nastrój wierszy Asnyka i Faleńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie interpretuje wiersze Asnyka i Faleńskiego, wykorzystując kontekst literacki i kulturowy – *znajduje filozoficzne i historyczne źródła poglądów wyrażonych w poezji Asnyka i Faleńskiego – *na podstawie przeczytanych wierszy i dodatkowych informacji rekonstruuje historiozofię Asnyka 	MED E H. Wieniawski, <i>I Koncert skrzypcowy fis-moll</i> (fragm.) P. Czajkowski, <i>I Koncert fortepianowy</i> (fragm.) C. Saint-Saëns, <i>Symfonia Nr 3</i> (fragm.)
		B. Prus, <i>Wędrowka po ziemi i niebie</i> (fragm.) S. Fita, <i>Prus wobec religii</i>	<ul style="list-style-type: none"> – *interpretuje metafizyczne treści obrazów obecnych w wierszach Asnyka (np. otchłań, gwiazdy, ogrom, głębia, fala) – określa zawartą w poezji Asnyka i Faleńskiego koncepcję człowieka stojącego przed zagadką bytu – czyta interpretację utworu Prusa, analizuje ją – sporządza jej plan dekompozycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> – *porównuje dwa modele poezji doby pozytywizmu: poezji „wieszczej” Konopnickiej i poezji kontemplacyjnej, filozoficznej Asnyka – *wyjaśnia, czym był parnasizm, wskazując twórców i charakterystyczne cechy tego prądu – dokonuje syntezy: człowiek wobec Boga w literaturze pozytywistycznej 	

			– czyta ze zrozumieniem fragment literatury naukowej, odpowiada na pytania	– ustosunkowuje się do tezy interpretacyjnej zawartej w przykładowym materiale zamieszczonym w podręczniku
		F. Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i> (powieść czytana w całości) L. Szestow, <i>Wybory Raskolnikowa</i>	– charakteryzuje miasto (Petersburg) przedstawione w powieści, wskazując zagrożenia, jakie niesie – *w obrazie Petersburga odnajduje topos wielkiej wszetecznicy, współczesnej Sodomy – analizuje obraz inteligencji rosyjskiej – charakteryzuje Raskolnikowa i rekonstruuje motywację jego czynów – wypowiada własne opinie na temat bohatera – interpretuje <i>Zbrodnię i karę</i> jako powieść psychologiczną	– dokonuje syntezy: obraz miasta w powieści XIX w. – wykorzystuje topos labiryntu do opisanego przestrzeni miasta, w której porusza się Raskolnikow – zestawia teorię Raskolnikowa z filozofią Nietzschego, wyciąga wnioski – rekonstruuje proces nawrócenia Raskolnikowa, podkreślając obecność pierwiastka mistycznego – interpretuje <i>Zbrodnię i karę</i> jako powieść o konflikcie rozumu i natury – porównuje obraz Syberii w <i>Zbrodni i karze</i> z obrazem znanym z literatury romantycznej – *wyjaśnia termin „powieść polifoniczna” i odnosi go do <i>Zbrodni i kary</i>
Dziś. Emancypantki i feministki	1	V. Woolf, <i>Siostra Szekspira</i> K. Dunin, [<i>Kobieta w życiu publicznym</i>] A. Graff, [<i>Jak się zostaje feministką?</i>] I. Filipiak, <i>Twórcze pisanie dla młodych panien</i> (fragm.)	– odczytuje fragment powieści Woolf jako apel o wyzwolenie i równouprawnienie kobiet – czyta fragmenty publicystyki współczesnych autorek, odnajdując w nich różne aspekty współczesnego feminizmu – wyjaśnia termin „feminizm”, odnosząc go do różnych zjawisk w kulturze współczesnej – formułuje swoje sądy i opinie na temat współczesnego feminizmu	– porównuje hasła współczesnego feminizmu z działalnością XIX-wiecznych emancypantek i nieco późniejszych sufrażystek – zabiera głos w dyskusji na temat sytuacji kobiet i różnych społecznych uwarunkowań płci we współczesnym świecie – *odwołuje się do współczesnych teorii, takich jak „płeć mózgu”

<p>Synteza wiadomości o literaturze i sztuce pozytywizmu</p>	<p>2-3</p>	<p>Zagadnienia: Utylitaryzm w literaturze i sztuce. Optymistyczne i pesymistyczne oblicze polskiego pozytywizmu. Wiara w postęp i agnostycyzm. Realizm i naturalizm w literaturze i sztuce. Powieść dojrzałego realizmu. Problem zła. Powieść historyczna – wzorce, schematy fabularne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie znanych utworów przedstawia główne postawy, prądy filozoficzne i kierunki literatury pozytywistycznej - na wybranych przykładach charakteryzuje główne gatunki pozytywistyczne: powieść, nowelę, powieść historyczną - określa rolę publicystyki - charakteryzuje program polskich pozytywistów - na przykładach poznanych utworów przywołuje opozycje: swojskość – obcość, przestrzeń otwarta – zamknięta, ład – chaos - charakteryzuje przestrzenie kulturowe obecne w literaturze romantyzmu: dwór i zaścianek, nadniemeńska arkadia, miasto, wieś 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia filozoficzne podstawy epoki - na przykładach wybranych dzieł sztuki omawia założenia realizmu i naturalizmu XIX-wiecznego - *wygłasza samodzielnie przygotowane referaty, prezentując różne zagadnienia dotyczące literatury pozytywistycznej (wiadomości zdobyte w szkole uzupełnia samodzielnie znalezionymi w bibliotekach, internecie itp.) 	<p>F MED</p>
<p>Praca klasowa obejmująca poznane utwory pozytywistyczne</p>	<p>2+1</p>	<p>wpracowanie, poprawa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest estetyka wypowiedzi - dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych - dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je - określa podstawowe typy błędów językowych - wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) - wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich - interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy - wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus 	

Razem: ok. 50 godz. (kształcenie w zakresie podstawowym) + *10 godz. (kształcenie w zakresie rozszerzonym); 10 tygodni na pozytywizm (po 5 godz. w zakresie podst. + *1 dodatkowo dla zakresu rozszerzonego).

<p>Melancholicy i dekadenci. Młodopolskie pejzaże. Podróże na Wschód. Sny o potędze</p>	<p>5+2*</p>	<p>K. Przerwa- -Tetmajer, <i>Koniec wieku XIX</i>; [<i>Melancholia</i>, <i> tęsknota</i>, <i> smutek</i>, <i> zniechęcenie...</i>]; <i>Lubię, kiedy ko- bieta</i>; <i>Hymn do nirwany</i>; <i>Anioł Pański</i> A. Lange, <i>Rozmyślania</i> (wybór wg podręcznika)</p> <p>L. Staff, <i>Deszcz jesienny</i>, <i>Kowal</i></p> <p>S. Korab- -Brzozowski, <i>Przyjdź</i></p> <p>P. Verlaine, <i>Niemoc</i></p> <p>malarstwo A. Böcklina, G. Klimta, grafika A. Beardsleya, W. Podkowińskiego, W. Weissa</p> <p>przykłady dzieł sztuki o inspirac- jach orientalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta wiersze młodopolskie z właściwą dykcją i intonacją - określa nastrój i uczucia podmiotu lirycznego - odnajduje w wierszach typowe dla schyłku wieku postawy dekadentyzmu, znużenia, przesyty - wskazuje środki stylistyczne tworzące nastrój melancholii, smutku, przygnębienia, nieokreślonej tęsknoty - na podstawie utworów wskazuje różne drogi ucieczki od „ból istnienia”, jak nirwana, miłość, zmysłowa, sztuka - charakteryzuje atmosferę emocjonalną młodopolskiej liryki pejzażowej na podstawie analizy środków stylistycznych - *wyjaśnia, na czym polega psychizacja krajobrazu - wskazuje charakterystyczne symbole i motywy młodopolskie (np. „osmętnica”, sen, droga, rzeka, dym), interpretuje je - charakteryzuje warstwę brzmieniową czytanych utworów - wyjaśnia przyczyny nagromadzenia motywów eschatologicznych i związanych z młodopolską duchowością - wymienia i wyjaśnia nazwy epoki, np.: Młoda Polska, modernizm, fin de siècle, neoromantyzm - *przy pomocy nauczyciela analizuje poetykę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> - określa filozoficzne źródła postawy dekadencej (Schopenhauer) - określa charakter modernistycznej liryki miłosnej - wskazuje i interpretuje przejawy młodopolskiego mizoginizmu w sztuce epoki - wyjaśnia, na czym polegał katastrofizm schyłku wieku; odnajduje jego przejawy w czytanych utworach - charakteryzuje poetykę czytanych wierszy, wskazując typowe i specyficzne środki stylistyczne - wskazuje filozoficzne konteksty „snów o potędze” (Nietzsche) - *przygotowuje krótkie wystąpienie na temat filozoficznych podstaw epoki (Schopenhauer i Nietzsche) - *samodzielnie interpretuje czytane utwory, wykorzystując konteksty filozoficzne i biograficzne - * wskazuje przykłady stylizacji (np. modlitewnej) i określa ich funkcję - *wyjaśnia przyczyny supremacji liryki w epoce młodopolskiej - określa sposoby wykorzystania przez literaturę i sztukę młodopolską inspiracji orientalnych - wskazuje w dziełach różnych sztuk (plastyki i muzyki) przykłady motywów związanych z młodopolską duchowością - komentuje różne nazwy epoki, wykorzystując różnorodne konteksty (np. sięgając do publicystyki epoki) 	<p>F M. Ravel, <i>Pawana dla zmarłej infant- ki</i> M. Karłowicz, <i>Pieśni o wiekuiestej tęsknocie</i>, <i>Pieśni o wszechbycie</i> I. Strawiński, <i>Ognisty ptak</i> N. Rimski- -Korsakow, <i>Szeherazada</i> C. Debussy, <i>Arabesques</i> <i>E-Dur i G-dur</i> K. Szymanowski, <i>Pieśni muezina szalonego</i>; <i>Pieśni mitosne Hafiza</i></p>
---	-------------	--	--	---	---

		<p>T. Wałas, <i>Ku otchłani</i> (fragm.)</p> <p>M. Bieńczyk, <i>Melancholia</i> (fragm.)</p> <p>Cz. Miłosz, <i>Traktat poetycki</i> wiersze poetów współczesnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje reminiscencje młodopolskie w wierszach poetów współczesnych - porównuje postawy schyłku wieków: XIX i XX 	<ul style="list-style-type: none"> - *samodzielnie interpretuje wiersze, charakteryzując ich poetykę i problematykę - wyjaśnia, dlaczego Miłosz wskazuje modernizm jako początek sztuki współczesnej - porównuje obraz kultury schyłku wieków: XIX i XX - komentuje zestawienie nazw: modernizm i postmodernizm 	
<p>Być artystą. Jednostka i tłum. Miasto</p>	6+*1	<p>G. Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i> (dramat czytany w całości)</p> <p>K. Przerwa- -Tetmajer, <i>Evviva l'arte</i></p> <p>W. Nałkowski, <i>Forpocząty ewolucji psychicznej i troglodyci</i> (fragm.)</p> <p>S. Przybyszewski, <i>Confiteor</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje obraz filistrów przedstawiony w dramacie Zapolskiej - wskazuje sposoby indywidualizacji bohaterów sztuki - wypowiada opinie na temat bohaterów - na podstawie czytanych utworów poetyckich i tekstów eseistycznych określa młodopolską koncepcję artysty i sztuki - wyjaśnia, na czym polegał konflikt artysty z filistrem - określa rolę, jaką przypisywano sztuce i wyjaśnia przyczyny młodopolskiego kultu sztuki i artysty 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje cechy dramatu naturalistycznego w utworze Zapolskiej - wskazuje przejawy młodopolskiego estetyzmu i postawy artystowskiej - wyjaśnia ich źródła - opisuje antynomię jednostki i tłumy - w filozofii epoki szuka inspiracji takiego pojmowania sztuki i artysty - *dokonuje syntezy: porównuje koncepcje artysty i sztuki w różnych epokach, sytuując je w różnorodnych kontekstach i wskazując ich kulturowe źródła - przygotowuje krótkie wystąpienia na temat życia i twórczości słynnych postaci epoki 	F MED

	<p>T. Żeleński-Boy, <i>O bardzo niegrzecznej literaturze polskiej...</i></p> <p>Ch. Baudelaire, <i>Padlina; Okna; Epilog; Malarz życia nowoczesnego</i> (fragm.)</p> <p>O. Wilde, aforyzmy</p> <p>J. Huysmans, <i>Na wspan</i> (fragm.)</p> <p>A. Z. Makowiecki, <i>Młodopolski portret artysty</i> (fragm.)</p> <p>przykłady malarstwa wykorzystującego tematy miejskie (np. Wojtkiewicz, de Chirico, Munch, miasta impresjonistów)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego prawdziwa sztuka musiała być – zdaniem twórców młodopolskich – elitarna - charakteryzuje styl życia cyganerii (bohemy) artystycznej, wymienia znanych twórców (np. związanych z Krakowem), kawiarnie, przytacza anegdoty itd. - charakteryzuje obraz miast i tłumu w literaturze i malarstwie modernistycznym - wskazuje środki literackie charakterystyczne dla poetyki wierszy Baudelaire'a i określa ich funkcję - w czytanych utworach wskazuje elementy prowokacji i naruszania dobrego smaku, formułuje sądy interpretacyjne - opisuje relacje wiążące człowieka z miastem-molochem w literaturze i sztuce okresu modernizmu (obcość, przerażenie, samotność, uwięzienie), odnosząc się do konkretnych utworów - *zestawia różne koncepcje artysty poznane w I i II klasie (np. <i>poeta doctus</i>, poeta wieszcz, poeta cygan, poeta kapłan przed ołtarzem sztuki, poeta przeklęty) i odnosi je do konkretnych sylwetek twórców oraz kreacji literackich - czyta ze zrozumieniem teksty eseistyczne, manifesty i wystąpienia programowe utrzymane w różnych konwencjach 	<ul style="list-style-type: none"> - *wskazuje niezbędność motywów skandalu, prowokacji, bulwersowania opinii publicznej, poszukiwania nowych doznań i podnieć, uznawania sztuki jako wartości najwyższej - *wyjaśnia termin „poeta przeklęty”, odnosząc go do słynnych skandalistów epoki - wyjaśnia pojęcie „turpizm”, odnosząc go do wiersza Baudelaire'a - porównuje obrazy miasta molocha w wierszu Baudelaire'a z obrazami XIX-wiecznych naturalistów - wskazuje literackie sposoby indywidualizacji przestrzeni miasta - *wyjaśnia, na czym polega demonizacja miasta w literaturze i sztuce okesu modernizmu (np. w <i>Próchnie</i> Berenta); odnajduje topos miasta molocha, biblijnej wieży Babel, wielkiej ladacznicy, przestrzeni zepsucia i śmierci - *dokonuje syntezy literatury i sztuki XIX i początków XX w.: „Proces przeciwko miastu” - wygłasza referat: „Miasto w literaturze i sztuce Młodej Polski”, prezentując samodzielnie znalezione materiały i ilustracje - *określa rolę Żeleńskiego-Boya na tle panoramy Młodej Polski 	
--	--	---	---	--

		<p>przykłady stylów architektonicznych przełomu wieków (np. kamienice secesyjne, budowle Gaudiego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje młodopolską koncepcję artysty z wizją romantyczną (kreacja poety; jego powinności wobec narodu) - *opisuje różne style architektoniczne przełomu wieków - interpretuje miasto jako temat malarstwa reprezentującego różne kierunki 		
		<p>A. Bursa, <i>Jak dobrze być poetą</i></p> <p>S. Barańczak, <i>Tłum, który tłum i tłumaczy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela interpretuje wiersze poetów współczesnych - odnajduje w nich nawiązania do młodopolskiej koncepcji artysty i sztuki - *określa, na czym polega polemika z tą koncepcją w wybranych utworach XX w. - wypowiada własne sądy i opinie na temat roli (i pozycji) artysty i sztuki we współczesnej kulturze - interpretuje motyw tłumy i miasta w literaturze współczesnej - formułuje hipotezy interpretacyjne i poszukuje argumentów, analizując utwory 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie analizuje i interpretuje wybrane utwory współczesne nawiązujące do motywu artysty i sztuki - wskazuje złożony stosunek epoki do tradycji romantycznej - *pisze esej krytyczny na temat różnych koncepcji artysty i sztuki – także współcześnie - analizuje wiersz Barańczaka, wykorzystując kontekst historyczny i literacki - *komentując wiersz Barańczaka, odnosi się do nazwy „poezja lingwistyczna” 	
<p>Młodopolskie poszukiwania języka poezji – impresjonizm i symbolizm. Tatrańskie fascynacje artystów Młodej Polski</p>	5+*1	<p>A. Rimbaud, <i>Statek pijany</i></p> <p>K. Przerwa- -Ietmajer, <i>Melodia mgieł nocnych...</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - w czytanych wierszach rozpoznaje charakterystyczne dla Młodej Polski style i poetyki: impresjonizm, symbolizm - na podstawie konkretnych utworów określa charakterystyczne cechy stylu impresjonistycznego - *przygotowuje wystąpienie na temat miejsca liryki tatrańskiej oraz fascynacji górami 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa - wyjaśnia, czym były i jakie miejsce zajmowały w panoramie epoki: impresjonizm, symbolizm i secesja - odnosi ww. zjawiska do różnych dziedzin sztuki (także sztuki użytkowej, mody itp.) oraz różnych obszarów literatury 	<p>F MED G. Mahler, <i>V Symfonia cis-moll</i> (fragm.) R. Strauss, <i>Salome</i> (fragm.)</p>

	<p>W. Korab-Brzozowski, <i>Powinowactwo cieni i kwiatów o zmierzchu</i></p> <p>J. Kasprzewicz, <i>Krzak dzikiej róży</i></p> <p>K. Przerwa-Tetmajer, <i>Na skalnym Podhalu</i> (fragm.); <i>List Hanusi</i></p> <p>F. Mirandola, <i>Tysiąc sześćset dwudziesty trzeci sonet o Giewoncie</i></p> <p>motywy gór i górali w malarstwie (np. W. Ślewiński, S. Witkiewicz)</p> <p>styl zakopiański</p> <p>M. Podraza-Kwiatkowska, <i>Symbolizm</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - na podstawie konkretnych utworów określa charakterystyczne cechy stylu ekspresjonistycznego - wyjaśnia młodopolską koncepcję symbolu (na konkretnych przykładach); dostrzega różnice między symbolem a alegorią, umie ją wyjaśnić - interpretuje symbole zawarte w czytanych utworach oraz w malarstwie - wskazuje przykłady omawianych stylów w malarstwie i muzyce; podaje nazwiska najstynniejszych twórców - charakteryzuje gatunki liryki młodopolskiej: sonet, liryk - pisze pracę na temat wybranego wiersza, kierując się wskazówką interpretacyjną podaną w temacie - *wyjaśnia, czym była młodopolska synteza sztuk - *interpretuje obrazy impresjonistyczne i symbolistyczne - interpretuje utwory młodopolskie związane z Tatrami i folklorem podhalańskim - analizuje funkcje stylizacji góralskiej w utworach Przerwy-Tetmajera; ocenia jej efekt artystyczny - określa, jakie wartości obecne w baśniach, legendach i podaniach góralskich fascynowały artystów młodopolskich 	<ul style="list-style-type: none"> - *przygotowuje wystąpienie na temat roli Zakopanego i inspiracji góralszczyzną (Witkiewicz, styl zakopiański, folklor podhalański, Sabała, taternictwo, stylizacje góralskie itd.) - wskazuje źródła fascynacji przyrodą gór i folklorem góralskim w sztuce przełomu wieków - w postawach i filozofii epoki znajduje źródła mitu górala (góralstwa) w twórczości młodopolskiej - *analizuje środki językowe służące stylizacji gwarowej utworów Przerwy-Tetmajera - *przygotowuje referat (lub prezentację z wykorzystaniem różnych materiałów) na temat miejsca Zakopanego i motywów tatrzańskich w kulturze i sztuce przełomu wieków - *porównuje różne sposoby wykorzystania formy gatunkowej sonetu - wskazuje filozoficzne źródła postaw odnalezionych w czytanych utworach (np. katastrofizmu i prometejskiego wadzenia się z Bogiem w <i>Hymnach</i> Kasprzewicza, stoickiego dystansu i klasycyzmu, a także postawy franciszkańskiej w wierszach Staffa) - pisze analizę i interpretację wybranego utworu 	<p>M. Ravel, <i>Bolero</i></p> <p>C. Debussy, <i>Morze, Światło, Księżycyca, Popołudnie fauna</i></p> <p>M. Karłowicz, <i>Pieśni</i></p> <p>K. Szymanowski, <i>Harnasie</i> (fragm.)</p>
--	--	--	---	--

		<p>przykłady malarstwa impresjonistycznego i symbolistycznego; przykłady secesji w architekturze, sztuce użytkowej, malarstwie i rzeźbie</p>			
<p>Młodopolskie poszukiwania języka poezji – ekspresjonizm, klasycyzm. Bolesław Leśmian</p>	<p>5+*2</p>	<p>J. Kasprówic, <i>Dies irae</i> (fragm.)</p> <p>T. Miciński, <i>Lucifer; Ananke</i></p> <p>J. Kasprówic, <i>Witajcie, Kochane góry; Przystałem się wadzić z Bogiem</i></p> <p>L. Staff, <i>Wędrowka wesolego pielgrzyma; Przedśpiew</i></p> <p>B. Leśmian, <i>Metafizyka, Oczy w niebiosach, Z rozmyślań o Bergsonie</i> (fragm.)</p>	<p>– w czytanych wierszach rozpoznaje charakterystyczne dla Młodej Polski style i postawy ideowe: ekspresjonizm, klasycyzm, franciszkanizm</p> <p>– charakteryzuje rolę konwencji hymnicznej w <i>Dies irae</i></p> <p>– pisze pracę na temat wybranego wiersza, kierując się wskazówką interpretacyjną podaną w temacie</p> <p>– *dostrzega przemiany postaw twórczych Kasprówicza i Staffa</p> <p>– określa, na czym polega niepowtarzalność świata poetyckiego Leśmiana</p> <p>– charakteryzuje system filozoficzny i pojmowanie natury przez Leśmiana</p> <p>– charakteryzuje język poetycki Leśmiana i charakter kreowanej w jego utworach rzeczywistości (poezja jako dziedzina intuicji)</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega specyfika neologizmów Leśmiana</p>	<p>– wskazuje środki artystyczne charakterystyczne dla omawianych stylów; odnosi je do literatury i malarstwa</p> <p>– wyjaśnia, czym były i jakie miejsca zajmowały w panoramie epoki: ekspresjonizm, klasycyzm, franciszkanizm</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał intuicjonizm Bergsona i jakie pojmowanie człowieka oraz natury determinował</p> <p>– odnosi Leśmianowski sposób widzenia świata do filozofii Bergsona</p> <p>– *porównuje dzieła różnych sztuk będące przykładami tych samych kierunków artystycznych</p> <p>– *wygłasza samodzielnie przygotowany referat, prezentując znalezione materiały (w albumach, internecie itp.) na temat kierunków sztuki młodopolskiej</p>	<p>MED F K. Szymanowski, <i>Trzy fragmenty z poematów Jana Kasprówicza;</i> pieśni do słów T. Micińskiego</p>

		<p>J. M. Rymkiewicz, <i>Leśmian - encyklopedia</i></p> <p>przykłady malarstwa ekspresjonistycznego (obrazy E. Muncha); dzieła reprezentujące nurt groteski (W. Wojtkiewicz)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: „kreacja”, „krecjonizm”, „krecjonistyczny” - w literaturze i malarstwie wskazuje elementy groteski i określa ich funkcję (np. oswojenie grozy śmierci) - *interpretuje obrazy ekspresjonistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - *pisze interpretację porównawczą dwóch utworów (lub różnych dzieł sztuki) 	
<p>Stefan Żeromski - doświadczenia współczesności; nowa proza</p>	<p>7+*1</p>	<p>S. Żeromski, <i>Rozdziobią nas kruki, wrony...</i> oraz inne opowiadania wg wyboru nauczyciela; <i>Wierna rzeka</i> (fragm.); <i>Dzienniki</i> (fragm.)</p> <p><i>Ludzie bezdomni</i> (powieść czytana w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - streszcza, parafrazuje, opowiada różne wątki utworów - interpretuje symbolikę scen i obrazów - w czytanych utworach odnajduje odbicie problemów społecznych, narodowych i egzystencjalnych - wskazuje sposoby wyrażenia przerażającej nędzy ludzkiej egzystencji i wywołania wstrząsu u czytelnika - na podstawie czytanych utworów podaje różne interpretacje stanu niewoli obecne w literaturze młodopolskiej - odnosi się do wartości obecnych w czytanych utworach (np. patriotyzm, altruizm, praca na rzecz społeczeństwa) - charakteryzuje postać głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja zewnętrzna (np. niewola narodo- wa, ograniczenia społeczne) determinuje stan ducha jednostki - w czytanych utworach wskazuje obecność różnych kategorii estetycznych (np. tragizm, komizm, patos, ironia) oraz określa ich funkcje - wskazuje stylistyczne wykładniki tragizmu, komizmu, ironii - w pogłębiony sposób analizuje płaszczyznę aksjologiczną powieści 	<p>EK MED R. Strauss, <i>Śmierć i wy- zwolenie</i></p>

		<p>M. Głowiński, <i>Labirynt – przestrzeń obcości</i> (fragm.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa motywy jego decyzji – *interpretuje kreacje głównego bohatera, wskazując w niej elementy różnych tradycji literackich – zabiera głos w klasowej dyskusji na temat powinności człowieka wobec społeczeństwa – określa różne pojęcia bezdomności, wskazując znaczenia symboliczne – swoje przemyślenia na temat problematyki utworów Żeromskiego ujmuje w formę przejrzyście skomponowanego wypracowania – na podstawie czytanych utworów i ich fragmentów określa charakterystyczne cechy powieści młodopolskiej (*deformacje kompozycyjne, *współwystępowanie różnych poetyk, perspektywa narratora, *liryzacja prozy itp.) – określa perspektywę, z jakiej prowadzona jest narracja w czytanych utworach – wskazuje charakterystyczne cechy stylu prozy Żeromskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – *w konstrukcji przestrzeni miasta w <i>Ludziach bezdomnych</i> odnajduje topos labiryntu – pisze prace na temat idei i problemów obecnych w prozie Żeromskiego (w formie przemyślanej, funkcjonalnej wobec tematu) – *opisuje rozwój form powieściowych od XIX-wiecznego realizmu do prozy młodopolskiej – we fragmentach utworów wskazuje stylistyczne wyznaczniki różnych poetyk i stylów obecnych w prozie – nazywa stylistyczne sposoby oddawania stanów i przeżyć wewnętrznych bohaterów – na podstawie czytanych utworów określa charakterystyczne cechy naturalizmu młodopolskiego – analizuje budowę składniową prozy Żeromskiego i określa funkcję i efekt artystyczny zastosowanych środków 	
<p>Ku nowym perspektywom prozy powieściowej. Mit inferna</p>	4	<p>J. Conrad, <i>Jądro ciemności</i> (powieść czytana w całości)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje świat przedstawiony w powieści – wskazuje główne cechy poetyki utworu (impresjonizm i symbolizm, różne style, jakimi posługuje się narrator, kompozycja, psychologizm powieści) – określa perspektywę narracji i jej związek z kreowaniem sylwetki bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy pogłębiony portret psychologiczny bohatera, odwołując się do treści utworu i opinii różnych postaci powieściowych – określa symboliczne i metaforyczne sensory w utworach Conrada nadawane żywiołowi morza – określa Conradowską wizję świata i losu (przeciwieństwo człowieka i natury, konflikt wartości, dramat wyborów) 	

			<ul style="list-style-type: none"> - analizuje motywy decyzji bohatera, ustosunkowuje się do nich - w kreacjach bohaterów wskazuje elementy tradycji romantycznej - zabiera głos w klasowej dyskusji na temat honoru, lojalności, etyki, wierności sobie itp., odwołując się do powieści Conrada - omawia powieść, sytuując ją w kontekście biograficznym i historycznym - rekonstruuje wpisany w powieść mit współczesnego inferna 	<ul style="list-style-type: none"> - *wskazuje cechy powieści Conradowskiej, które oddziaływały na powieść XX w. (np. swobodne posługiwanie się czasem, optyka zmiennych punktów widzenia, wprowadzanie elementów różnych gatunków literackich, angażowanie czytelnika w dramat psychologiczno-moralny bohatera) - wskazuje, w jakim sensie i w jaki sposób bohater Conrada nabywa cech bohatera mitycznego – „człowieka wiecznego” - *wie, w jaki sposób etyka Conradowska oddziaływała na przyszłe pokolenia (np. młodzieży walczącej w czasie II wojny światowej) 	
<p><i>Chłopi</i> Władysława Stanisława Reymonta – w przestrzeni mitu</p>	5+*2	<p>W. S. Reymont, <i>Chłopi</i> (tom I)</p> <p>W. S. Reymont, <i>Pielgrzymka do Jasnej Góry</i> (fragm.)</p> <p>K. Wyka, <i>Bezczas historyczny w „Chłopach”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje bohaterów indywidualnych i zbiorowych - opisuje przestrzeń wsi jako zamkniętą enklawę i przestrzeń mityczną - wskazuje w powieści różne porządki czasowe („rytmy i toki”) - interpretuje fakt, iż życie w Lipcach toczy się poza konkretnym czasem - *wskazuje fundamenty ładu, na którym jest oparte życie wsi - charakteryzuje moralność, wierzenia i obyczajowość mieszkańców Lipiec 	<ul style="list-style-type: none"> - *wyjaśnia, dlaczego powieść określa się mianem „chłopskiej epopei” – podaje argumenty, odwołując się do treści i budowy utworu - charakteryzuje bohaterów, wskazując m.in. biologiczną (naturalistyczną) motywację ich postępowania - dostrzega konflikty wewnętrzne bohaterów wynikające z działania sprzecznych sił i bodźców - *określa symbolikę postaci kobiecych (wyrzucenie ze wsi Jagny i wzrost pozycji Hanki) 	MED

		<p>M. Popiel, <i>Tragizm epicki</i> (fragm.)</p> <p>malarstwo przedstawiające tematy wiejskie (np. L. Wyczółkowski, T. Axentowicz, S. Witkiewicz, F. Ruszczyk i inni)</p> <p>*O. Tokarczuk, <i>E.E.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje ich chrześcijańskie i pozachrześcijańskie korzenie - charakteryzuje różnorodne związki człowieka z naturą ukazane w <i>Chłopach</i> - wskazuje różne oblicza narratora i interpretuje ten fakt - określa charakter i funkcję stylizacji gwarowej - *pisze recenzję filmowej adaptacji <i>Chłopów</i> w reż. J. Antczaka - na przykładzie wybranych dzieł sztuki porównuje sposób ukazania tematów wiejskich w literaturze i malarstwie - interpretuje <i>Pielgrzymkę...</i> jako pierwszy polski reportaż, wskazując charakterystyczne cechy gatunkowe utworu - *na przykładzie powieści Tokarczuk wskazuje kierunki poszukiwań prozy współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje gromadę chłopską jako bohatera zbiorowego powieści - rekonstruuje powszechnie przyjęty system wartości i prawa, jakimi się rządzi zbiorowość - analizuje język i styl każdego z narratorów, wskazując środki charakterystyczne dla różnych stylów: impresjonistycznego, realistycznego, naturalistycznego - analizuje stylizację gwarową, wskazując różne rodzaje dialektyzmów - *wskazuje elementy heroizacji i symbolizmu (np. śmierć Boryny) - *w interesujący sposób prezentuje życie i twórczość Reymonta - *wyjaśnia nazwę „realizm magiczny” i odnosi ją do powieści Tokarczuk lub innych znanych utworów 	
Dramat i języki teatru	6+*1	<p>S. Wyspiański, <i>Wesele</i> (utwór czytany w całości)</p> <p>T. Żeleński-Boy, <i>Plotka o „Weselu”</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje <i>Wesele</i>, wskazując jego dwupłaszczyznowość - na podstawie <i>Plotki...</i> przedstawia historyczne realia <i>Wesela</i>, ukazane postacie, sytuacje, anegdoty itp. - charakteryzuje postacie <i>Wesela</i>, zwracając uwagę na ich portrety psychologiczne i indywidualizację języka 	<ul style="list-style-type: none"> - *wygłasza referat na temat przemian w teatrze końca XIX w., podkreślając wpływ Wagnera i dramaturgów skandynawskich - wskazuje w <i>Weselu</i> cechy dramatu realistycznego i symbolicznego (uwzględniając różne płaszczyzny dzieła) 	<p>MED R. Wagner, <i>Walkiria</i>, <i>Lohengrin</i> (fragm.) L. Różycki, <i>Stańczyk</i> (fragm.)</p>

	<p>S. Wyspiański, ***[<i>U stóp Wawelu miał ojciec pracownię...</i>], ***[<i>I ciągle widzę ich twarze...</i>]</p> <p>F. Ziejka, <i>Magia „Wesela”</i> (fragm.)</p> <p>J. Matejko, <i>Stańczyk, Wernyhora</i></p> <p>J. Malczewski, <i>Melancholia i Błędne koło</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje elementy symboliczne: osoby dramatu, przedmioty, sceny – interpretuje je, wykorzystując konteksty historyczne, literackie i artystyczne - wyjaśnia, czym była młodopolska chłopomania i w jaki sposób odzwierciedliła się w dramacie - na podstawie dramatu ukazuje złożone relacje między chłopami a inteligencją, demaskując mit solidaryzmu narodowego - *interpretuje chocholi taniec, wskazując różne możliwe odczytania tej sceny - tworzy spójną interpretację <i>Wesela</i> jako dramatu o polskich sprawach - *sięga do albumów malarstwa, szukając analogii dla ukazanych w <i>Weselu</i> zjaw i postaci - *zwraca uwagę na inspiracje malarstwem Matejki - *wskazuje dzieła o atmosferze podobnej do <i>Wesela</i> - wyjaśnia, na czym polegała młodopolska synteza sztuk - wypowiada się na temat twórczości dramatycznej Wyspiańskiego, odnosząc się do terminu „neoromantyzm” - interpretuje autobiograficzne wiersze Wyspiańskiego, podkreślając symboliczny związek artysty z Krakowem i Wawelem – świętym miejscem polskości 	<ul style="list-style-type: none"> - *interpretuje <i>Wesele</i> jako rozrachunek z polskimi mitami chłopskimi, takimi jak: wieś „bajecznie kolorowa”, „raclawicka kosa”, „chłop-król Piast”, „pawie pióra”, „krwawe zapusty” rabacji galicyjskiej itp. - na podstawie <i>Wesela</i> tworzy zbiorowy portret chłopów i inteligencji - analizuje sposób zastosowania dialektyzacji - określa mistrzostwo języka <i>Wesela</i> - wskazuje aforyzmy i sformułowania, które się utrwaliły w języku potocznym - zabiera głos w dyskusji na temat „problemów polskich”, dbając o uczciwość i jednoznaczność swej wypowiedzi - wyjaśnia, czym jest etyka wypowiedzi - *prezentuje w interesujący sposób postać Wyspiańskiego jako „renesansową osobowość Młodej Polski” - *wykorzystuje materiały samodzielnie znalezione w internecie - *charakteryzuje koncepcję „teatru ogromnego”, wskazując jego związek z młodopolską syntezą sztuk - *omawia działalność Wyspiańskiego jako człowieka teatru, malarza, artysty plastyka, twórcy polichromii i witraży oraz sztuki użytkowej 	MED
--	--	--	--	-----

		Uwaga: w związku z literaturą i sztuką Młodej Polski uczniowie powinni obejrzeć i omówić co najmniej jeden z filmów A. Wajdy: <i>Wesele</i> lub <i>Ziemię obiecana</i>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje środki filmowe wykorzystane w <i>Weselu</i> Wajdy - określa rolę warstwy dźwiękowej i wizualnej - posługuje się terminami: „metafora filmowa”, „symbol filmowy” 	<ul style="list-style-type: none"> - zabiera głos w dyskusji na temat artystycznych i ideowych walorów filmu - pisze recenzję filmu <i>Wesele</i> w reż. Wajdy 	
Dziś. Prowokacje artystyczne	2	<i>Manifest neolingwistyczny</i> (manifest młodej grupy poetyckiej z 2003 r.) fragm. książki E. Jong o H. Millerze artykuły prasowe o K. Kozyrze	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje we współczesnym życiu literackim i artystycznym zdarzenia o charakterze skandalu lub skandalu spowodowanego - określa rolę skandalu w życiu artystycznym i promocji sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcie strategii artystycznej, odwołując się do konkretnych przykładów z literatury i sztuki współczesnej - ocenia artystyczną wartość prowokacji - porównuje warunki i formy artystycznej prowokacji 	MED
Synteza Młodej Polski	2	Zagadnienia: Dekadenski katastrofizm i modernistyczne cierpienie. Rola artysty i sztuki. Artysta i tłum.	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje najważniejsze wątki i tematy literatury i sztuki Młodej Polski - charakteryzuje główne prądy i kierunki artystyczne epoki – na podstawie wskazanych utworów - charakteryzuje dramat symboliczny - określa kierunki rozwoju powieści młodopolskiej (eksperymenty, inspiracje naturalistyczne, liryzacja, psychologizm, groteska) 	<ul style="list-style-type: none"> - na przykładach konkretnych dzieł wskazuje artystyczne konsekwencje odkrycia podświadomości - charakteryzuje filozoficzne założenia epoki (Schopenhauer, Nietzsche, Bergson) - *wyjaśnia koncepcję sztuki apollinijskiej i dionizyjskiej - *wskazuje źródła młodopolskiego estetyzmu 	F

		Sztuka Młodej Polski: impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm, naturalizm. Neoromantyzm.	<ul style="list-style-type: none"> - w poznanych utworach wskazuje obecność toposów, archetypów i symboli: antycznych (Narcyz, Demeter, Dionizos i Apollo, Odys, labirynt) i chrześcijańskich (Chrystus, Lucyfer, Salome, Dzień Sądu i Zmartwychwstanie), a także: błędne koło, życie jako wędrówka, grób 	<ul style="list-style-type: none"> - * w pogłębiony sposób interpretuje archetypy, toposy i symbole obecne w sztuce Młodej Polski - *wyjaśnia, na czym polegała wewnętrzna antynomiczność epoki (współwystępowanie różnych prądów i kierunków) 	
Praca klasowa obejmująca utwory literackie i sztukę młodopolską	2+1	wypracowanie, poprawa	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest estetyka wypowiedzi - dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych - dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je - określa podstawowe typy błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich 	

Razem: ok. 50 godz. (kształcenie w zakresie podstawowym) + *10 godz. (kształcenie w zakresie rozszerzonym); 10 tygodni na Młodą Polskę (po 5 godz. w zakresie podst. + *1 dodatkowo dla zakresu rozszerzonego).